

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

Silvija Damaševičienė

**VEIKLOS SĄNAUDŲ ANALIZĖ IR JŲ MAŽINIMO BŪDAI
UAB „AUTOTERA“**

Bakalauro darbas

Darbo vadovė Lektorė Giedrė Večerskienė

Kaunas 2015

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

**VEIKLOS SĄNAUDŲ ANALIZĖ IR JŲ MAŽINIMO BŪDAI
UAB „AUTOTERA“**

**Ekonomika
Apskaita**

Bakalauro darbas

Studentė,
Silvija Damaševičienė VEBAI-9 grupė

2015 m. 05. 26.

Vadovė,

Lektorė Giedrė Večerskienė

2015 m.

Recenzentė,

Asistentė Ingrida Balabonienė

2015 m.

Kaunas 2015

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

SILVIJA DAMAŠEVIČIENĖ

APSKAITA, 61204101

Baigiamojo bakalauro darbo „Veiklos sąnaudų analizė ir jų mažinimo būdai UAB „Autotera“

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

2015 m. 05 26 d.

Kaunas

Patvirtinu, kad mano **Silvijos Damaševičienės** baigiamasis bakalauro darbas tema „Veiklos sąnaudų analizė ir jų mažinimo būdai UAB „AUTOTERA“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardas, pavardė)

(parašas)

SUMMARY

Profitableness of company activity is determined by two main factors: income, received for sold merchandise or for provided services, and expenditure, incurred receiving income during accounting period. To effective economic activity, company has to concentrate not only on receiving income but on reducing incurred expenditure as well. Each company's activity has inherent operating cost that cannot be or it is uneconomic to assign for specific company's merchandise or provided services but without these operating cost company's activity is impossible.

UAB "Autotera" develops activity more than decade. Since establishment company is profitable, however, incoming profit has tendency of increasing and decreasing. Because of that, it is important to analyze what part of company's profit (loss) account takes operating cost, what are company abilities of reducing them.

The object of work – UAB "Autotera" 2011-2013 operating cost.

The aim of work – to analyze UAB "Autotera" 2011-2013 operating cost and ways of reducing it.

The results of work. Analysis of operating cost of UAB "Autotera" 2011-2013 showed that the most part of operating cost was consisted of general and administration expenditure. It compounded on average 88,68% all operating cost during whole analyzing period. Big part of general and administration expenditure compounded personnel pay and with it related expense (on average 60,23%), car repair and exploitation expenditure (on average 23,88%) and premises rent expenditure (on average 8,55%).

To decrease UAB "Autotera" operating cost is suggested: to reduce rented storage premise space and with it related exploitation and maintenance expenses; to decline one of company cars to decrease car repair and exploitation expenses; to rewrite contracts with mobile connection provider to reduce connection expenses; to adopt limit for acquirement of low – value asset to decrease other expenditure. After reducing of operating cost, typical profit or loss would increase 67,51%, income tax would increase 39,94%, net profit or loss would increase 78,52%. Profit of company asset would increase 4,97%, fixed asset turnover – 5,1%.

Work size 55 p. Work consists of 29 tables and 17 pictures.

Keywords: operating cost, profit, income, asset.

TURINYS

IVADAS	8
1. UAB „AUTOTERA“ FINANSINĖS VEIKLOS ANALIZĖ	10
1.1. Bendra įmonės charakteristika	10
1.2. Įmonės veiklos finansinė analizė	11
1.2.1. Horizontali analizė	11
1.2.2. Vertikali analizė	16
1.2.3. Finansinių santykinų rodiklių analizė	18
1.3. UAB „Autotera“ veiklos analizės išvados ir problemos identifikavimas	25
2. UAB „AUTOTERA“ VEIKLOS SĄNAUDOS	26
2.1. Veiklos sąnaudų samprata	26
2.2. Veiklos sąnaudų rūšys ir klasifikacija	27
2.2.1. Pardavimų sąnaudos	27
2.2.2. Bendrosios ir administracinės sąnaudos	29
2.3. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų struktūros analizė	32
2.4. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų analizė	33
2.5. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų analizės išvados	41
3. UAB „AUTOTERA“ VEIKLOS SĄNAUDŲ MAŽINIMO PROJEKTINIAI SKAIČIAVIMAI	42
3.1. UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų mažinimas	43
3.1.1. UAB „Autotera“ automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudų mažinimas	45
3.1.2. UAB „Autotera“ ryšių sąnaudų mažinimas	46
3.1.3. UAB „Autotera“ mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudų mažinimas	47
3.2. Veiklos sąnaudų sumažėjimo įtaka UAB „Autotera“ veiklos rezultatams	48
3.3. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų sumažinimo išvados	51
IŠVADOS	52
LITERATŪRA	53
PRIEDAI	56

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav.	UAB „Autotera“ suteikti UNE-EN-ISO standartai	10
2 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. trumpalaikio turto sudedamųjų dalių kitimas	13
3 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. horizontalios pelno (nuostolio) analizės pagrindinių straipsnių dinamika	15
4 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. turto struktūros dinamika	16
5 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. trumpalaikio turto struktūros dinamika	17
6 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pajamų struktūros dinamika	18
7 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelningumo rodiklių dinamika	20
8 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. parduotų prekių savikainos vienam pardavimui litui dinamika	22
9 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. likvidumo rodiklių dinamika	23
10 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. skolų valdymo rodiklių dinamika	24
11 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų dinamika	34
12 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų dinamika	35
13 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūros dinamika	36
14 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pardavimų sąnaudų dinamika	37
15 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų dinamika	39
16 pav.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų struktūros dinamika	40
17 pav.	UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo galimybės ir priemonės	41

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos horizontali analizė	12
2 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. balanso ataskaitos horizontali analizė (nuosavybės ir įsipareigojimų dalis)	14
3 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos horizontali analizė	14
4 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. balanso ataskaitos vertikali analizė (turto dalis)	16
5 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos vertikali analizė	17
6 lentelė.	Pelningumo rodiklių vertinimo lygiai	19
7 lentelė.	UAB „Autotera“ pelningumo rodikliai 2011–2013 metais	19
8 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. turto efektyvumo rodikliai	21
9 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. parduotų prekių savikaina vienam pardavimų litui ..	21
10 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. likvidumo rodikliai	22
11 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. skolų valdymo rodikliai	25
12 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūra	33
13 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų kaitos analizė	34
14 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūros analizė	36
15 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pardavimų sąnaudų analizė	37
16 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų kaitos analizė .	38
17 lentelė.	UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų struktūros analizė	40
18 lentelė.	UAB „Autotera“ 2013 m. patalpų nuomos sąnaudos mėnesiui	43
19 lentelė.	UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų projektiniai skaičiavimai	44
20 lentelė.	UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų ir projektinių skaičiavimų analizė	44
21 lentelė.	UAB „Autotera“ automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė	45
22 lentelė.	UAB „Autotera“ ryšių sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė	47
23 lentelė.	UAB „Autotera“ mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė	48
24 lentelė.	UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo rezultatai	48
25 lentelė.	Prognozuojama UAB „Autotera“ pelno (nuostolių) ataskaita	49
26 lentelė.	Prognozuojama UAB „Autotera“ balanso ataskaita	49
27 lentelė.	UAB „Autotera“ pelningumo rodiklių projektinis skaičiavimai	50
28 lentelė.	UAB „Autotera“ turto efektyvumo rodiklių projektinis skaičiavimas	50
29 lentelė.	UAB „Autotera“ likvidumo rodiklių projektiniai skaičiavimai	51

IVADAS

Rinkos ekonomikos sąlygomis nuolat aštrėja konkurencinė kova tarp įmonių. Kiekviena įmonė imasi tam tikros veiklos ir ją plėtoja tam, kad gautų kiek galima didesnės ekonominės naudos, savų tikslų pasiekimui taikydamos įvairiausias formas, metodus bei priemones. Siekiant išsilaikyti rinkoje, įgyvendinti savo veiklos strategijas, gauti didžiausią įmonės vystomos veiklos pelną, būtina ne tik išlikti konkurencinga įmone, teikiančia kokybiškas paslaugas, bet ir įvertinti, bei reguliariai analizuoti informaciją apie finansinę įmonės būklę bei veiklos rezultatus, priimti analize pagrįstus įmonės valdymo sprendimus, įvertinti įmonės išteklius, išsiaiškinti jų naudojimo efektyvumą. Įmonės finansinė analizė padeda pastebėti negatyvių reiškinių užuomazgas įmonės veikloje, o analizės išvados leidžia imtis priemonių, siekiant pašalinti įmonės veiklą sąlygojančius neigiamus veiksnius.

Temos aktualumas. Įmonės veiklos pelningumą sąlygoja du pagrindiniai veiksniai: pajamos, gautos už parduotas prekes ar suteiktas paslaugas bei sąnaudos, patirtos uždirbant pajamas per ataskaitinį laikotarpį. Siekdama efektyvios ekonominės veiklos, įmonė turi susikcentruoti ne tik ties pajamų uždirbimu, bet ir ties patiriamų sąnaudų mažinimu. Kiekvienos įmonės veiklai būdingos sąnaudos, kurių negalima, arba ekonomiškai netikslinga priskirti konkreitiems įmonės gaminamiems gaminiams ar jos suteiktoms paslaugoms, tačiau be šių sąnaudų neįmanoma įmonės veikla. Tai – veiklos sąnaudos, sąlygojančios įmonės veiklos pelningumą. Tačiau nedaugelis smulkaus verslo savininkų turi pakankamai žinių kokį svarbų vaidmenį vaidina veiklos sąnaudos, koks jų poveikis įmonės veiklai.

Darbo problema. UAB „Autotera“ savo veiklą plėtoja jau devynis metus. Nuo pat įkūrimo įmonė dirba pelningai, tačiau gaunamas pelnas pasižymi augimo bei mažėjimo tendencijomis. Todėl aktualu nagrinėti kokią vietą įmonės pelno (nuotoslių) ataskaitoje užima veiklos sąnaudos, kokios jų mažinimo galimybės įmonėje.

Darbo tikslas – išanalizuoti UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudas ir jų mažinimo būdus.

Darbo objektas – UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudos.

Darbo uždaviniai:

1. Atlikti UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos finansinių rodiklių analizę.
2. Teoriniu aspektu atskleisti veiklos sąnaudų sampratą ir atlikti UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų analizę.
3. Pateikti UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų mažinimo būdus ir įvertinti jų įtaką įmonės veiklos rezultatams.

Darbo metodai: horizontali ir vertikali analizė, santykinų rodiklių analizė, lietuvių ir užsienio autorių literatūros analizė, antrinių dokumentų analizė, grafinis rezultatų vaizdavimas.

Darbo struktūra. Darbą sudaro trys pagrindinės dalys. *Pirmoje* dalyje atliekama UAB „Autotera“ pagrindinių ekonominių rodiklių finansinė analizė (horizontali ir vertikali balanso ir pelno (nuostolių) analizė, bei santykinų rodiklių analizė). *Antroje* darbo dalyje teoriniu aspektu pristatomos įmonės veiklos sąnaudų samprata, jų rūšys ir klasifikacija, praktiniu aspektu analizuojamos UAB „Autotera“ veiklos sąnaudos. *Trečioje* darbo dalyje pateikiami įmonės veiklos sąnaudų projektiniai skaičiavimai.

1. UAB „AUTOTERA“ FINANSINĖS VEIKLOS ANALIZĖ

1.1. Bendra įmonės charakteristika

UAB „Autotera“ įkurta 2006 m. sausio 17 d. Nuo pat įkūrimo įmonė Lietuvoje atstovauja Ispanijos gamintoją, Bernardo Ecenarro. Visai produkcijai 1996 m. suteiktas standartas UNE-EN-ISO 9001, 1999m. ISO 14001, kas sąlygoja nepriekaištingą teikiamos produkcijos kokybę (žr. 1 pav.).

1 pav. UAB „Autotera“ suteikti UNE-EN-ISO standartai

Įmonė siūlo poliesterinius dvikomponenčius glaistus, dvikomponenius poliakrilinius gruntus su aukšta sausa liekana, akrilinius skaidrius lakus, kurio atsparumą mechaniniam ir atmosferos poveikiui patvirtino Centro Zaragoza laboratorija – tai dalis iš viso asortimento produktų, siūlomų automobilių kėbulų remontui. Pramoninių įrenginių, sunkiojo transporto, įvairių kitų metalinių paviršių dažymui įmonė siūlo virš 70 rūšių dažų, įvairių dvikomponenčių, vienkomenčių, antikorozių ir epoksidinių gruntų.

Plėsdami veiklą ir atsižvelgdami į poreikius rinkoje, taip pat prekiauja Vokiečių gamintojo *Parisloire-APV* apdengimo popieriumi; aukščiausios kokybės Ispanijos gamintojo *SAGOLA* dažymo įranga, oro filtrais, kompresoriais, džiovintuvais ir kita įranga, *SMIRDEX*, graikiškom abrazyvinėm medžiagom, Vokiška *PRESTO* produkcija.

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Autotera“ – tai įmonė, prekiaujanti aukščiausios kokybės glaistais, gruntais, lakais bei kitomis automobilių dažymo ir korekcijos priemonėmis. UAB „Autotera“ parduodamų prekių asortimente žymiausių pasaulio gamintojų prekės, kurių patikimumą patvirtina UNE-EN-ISO suteikti standartai.

1.2 Įmonės veiklos finansinė analizė

1.2.1. Horizontali analizė

Įmonės finansinę būklę ir veiklą, jos stipriąsias ir silpnąsias puses bei vadovų kompetenciją rodo įmonės finansinės ataskaitos (Aleksnevičienė, Jatkūnaitė, 2005). Įmonių finansinių rodiklių analizė investuotojams, finansų analitikams bei kitiems finansų rinkos dalyviams yra viena iš kertinių priemonių dabartinei įmonių finansinei situacijai įvertinti bei galimiems jos pokyčiams ateityje numatyti (Daršukvienė, 2010). Finansinė analizė – tai ūkinių procesų pažinimo priemonė, kurios tikslas yra objektyviai įvertinti esamą įmonės finansinę būklę, kad būtų galima priimti adekvačius valdymo sprendimus bei projektuoti verslo plėtros perspektyvas (Mackevičius, Valkauskas, 2010). Literatūroje dažniausiai nurodoma, kad finansinės ataskaitos teikia apie 70–80 proc. visos įmonės ekonominės informacijos. Svarbu tinkamai panaudoti šią informaciją dabartinei įmonės veiklai įvertinti ir jos ateities perspektyvoms numatyti (Janovič, 2012).

Finansinės ataskaitos – tai apskaitos duomenų apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus ir kitus finansinius dalykus periodinis parengimas nustatyta forma, siekiant patenkinti informacijos vartotojų poreikius. Finansinėms ataskaitoms sudaryti naudojami buhalterinės apskaitos sistemos duomenys. Daugiausia naudojami finansinės apskaitos duomenys, nors kai kuriais atvejais finansinėms ataskaitoms sudaryti gali būti panaudoti ir valdymo apskaitos duomenys. Finansinės ataskaitos apibūdina tam tikro laikotarpio įmonės pagrindinę (gamybinę, komercinę), investicinę ir finansinę veiklą (Mackevičius, 2006).

Balansas – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (Žin., 2008, Nr. 79-3098).

Pelno (nuostolių) ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos įmonės ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai (Žin., 2008, Nr. 79-3098).

Dviejų ar daugiau metų finansinių ataskaitų duomenų palyginimas vadinamas *horizontaliąja analize*. Taigi, ši analizė padeda nustatyti atitinkamų rodiklių dinamiką. Rodiklių dinamika apskaičiuojama absoliučiais dydžiais ir procentais, t.y. nustatomi nukrypimai nuo bazinių rodiklių. Ši analizė parodo finansinių rodiklių dinamiką, tačiau neišryškina priežasčių, dėl kurių įvyko rodiklių pakitimai. Ji dažnai taikoma analizuojant įmonės balanso, pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis.

Horizontalioje balanso analizėje lyginami UAB „Autotera“ 2011-2013 metų finansinių ataskaitų duomenys, nustatoma atitinkamų rodiklių dinamika ir apskaičiuojami absoliučiais dydžiais bei procentais, t.y. nustatomi nuokrypiai nuo bazinių rodiklių. Juozaitienės (2008) nuomone, horizontalioji balanso analizė padeda įvertinti turto vertės ir įsipareigojimų kitimo tempus ir prognozuoti galimas šių pasikeitimų tendencijas. UAB „Autotera“ horizontali balanso analizė pateikiama 1 lentelėje. Toliau bus pateikiami grafikai vaizduojantys pokyčius ir aptariamą juos sąlygojusios priežastys.

1 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. balanso ataskaitos horizontali analizė

`Straipsniai	2011	2012	2011-2012		2013	2012-2013		2013-2011	
			Lt	proc.		Lt	proc.	Lt	proc.
Ilgalaikis turtas	17478	12975	-4503	-25.76	47474	34499	265.89	29996	171.62
Atsargos	333713	301053	-32660	-9.78	404905	103852	34.50	71192	21.33
Gautinos sumos	63319	103197	39878	62.97	83730	-19467	-18.86	20411	32.23
Kitas trumpalaikis turtas	0	3873	3873	100.00	10765	6892	177.95	10765	277.95
Pinigai ir jų ekvivalentai	243435	291165	47730	19.60	75125	-216040	-74.20	-168310	-69.14
Trumpalaikis turtas	640468	699289	58821	9.18	574525	-124764	-17.84	-65943	-10.30
IŠ VISO TURTO	657946	712265	54319	8.25	621999	-90266	-12.67	-35947	-5.46

Analizuojant UAB „Autotera“ turto dinamiką 2011-2013 m. stebima įmonės turto didėjimo ir mažėjimo tendencija (žr. 1 lentelę). 2011 m. įmonės turtas buvo vertinamas 657 946 Lt. 2012 m. įmonės turtas siekė 712 265 Lt – išaugo 8,25%, o 2013 m. įmonės turas mažėjo iki 621 999 Lt (12,67%). Nuo 2011 m. iki 2013 m. įmonės turtas sumažėjo 5,46%. 2 paveiksle pateikiama UAB „Autotera“ 2011-2013 m. turto dinamika.

1 lentelėje pateikta UAB „Autotera“ 2011-2013 m. ilgalaikio turto dinamika. Popovo (2014) teigimu, *ilgalaikis turtas* – tai visas kitas turtas, kuris neatitinka trumpalaikio turto apibrėžimo. Jis nėra skirtas parduoti arba suvartoti per vieną ataskaitinį laikotarpį, bet numatomas naudoti įmonės gamybos, prekybos ar kitokioje veikloje ir uždirbti pajamas ilgiau nei vienerius finansinius metus. Ilgalaikį turtą sudaro materialusis ir nematerialusis turtas, finansinis turtas bei kitas ilgalaikis turtas.

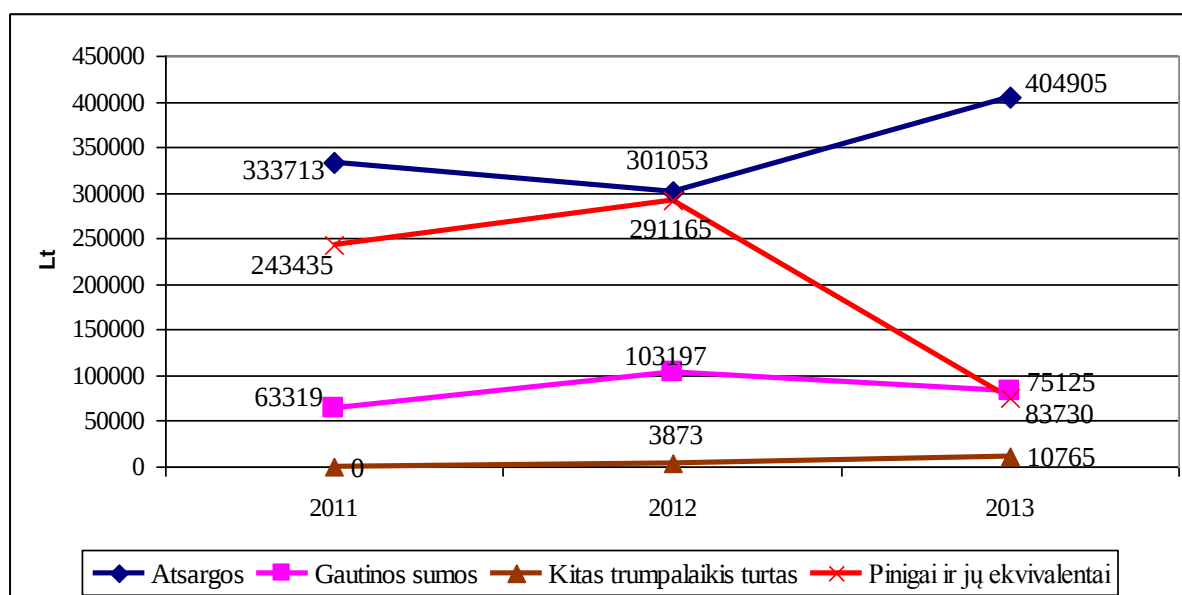
2011 m. ilgalaikis turtas buvo vertinamas 17 478 Lt. 2012 m. ilgalaikis turtas mažėjo 4 503 Lt ir siekė 12 975 Lt. Tad galima teigti, kad nuo 2011 m. iki 2012 m. įmonės ilgalaikis turtas sumažėjo 25,76%. Tačiau 2013 m. įmonės ilgalaikis turtas padidėjo beveik 3,6 karto ir siekė 47 474 Lt. Kitaip tariant nuo 2012 iki 2013 m. UAB „Autotera“ ilgalaikis turtas išaugo 265,89%. Tad jeigu nuo 2011 m. iki 2012 m. ilgalaikis turtas buvo tik nudėvimas, neįsigyjant naujo turto, tai nuo 2012 m. iki 2013 m. įmonė itin investavo į ilgalaikio turto plėtrą. Viso per 2011-2013 metus įmonės ilgalaikis turtas išaugo 171,62% (žr. 1 lentelę).

Mackevičiaus (2006) teigimu, *trumpalaikis turtas* – tai turtas, kuris atitinka bet kurį iš šių kriterijų: a) tikimasi jį realizuoti, ketinama parduoti arba sunaudoti įprastinio ūkio subjekto veiklos ciklo metu; b) jis laikomas visų pirma pardavimo tikslais; c) tikimasi jį realizuoti per dvylika mėnesių nuo balanso datos; d) tai yra pinigai arba pinigų ekvivalentai, išskyrus tą atvejį, kai mažiausiai dvylika mėnesių po balanso datos yra apribotas jų keitimas arba naudojimas įsipareigojimams padengti. Trumpalaikį turtą sudaro atsargos, išankstiniai apmokėjimai, nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos ir kitas trumpalaikis turtas.

Analizuojamais 2011-2013 m. stebimas UAB „Autotera“ trumpalaikio turto augimo (2012 m.) ir mažėjimo (2013 m.) tendencija (žr. 1 lentelę). Jeigu 2011 m. įmonės trumpalaikis turtas sudarė 640 468 Lt, tai 2012 m. įmonės trumpalaikis turtas padidėjo iki 699 289 Lt (9,18%), o 2013 m. įmonės

trumpalaikis turtas sumažėjo ir siekė 574 525 Lt. Nuo 2011 m. iki 2012 m. įmonės trumpalaikis turtas mažėjo dešimtadaliu (10,30%).

2 paveiksle pateikiamas trumpalaikio turto sudedamųjų dalių kitimas.

2 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. trumpalaikio turto sudedamųjų dalių kitimas

2 paveiksle matome, kad analizuojamu laikotarpiu trumpalaikį turtą sudarė atsargos, išankstiniai apmokėjimai, per vienerius metus gautinos sumos bei pinigai ir jų ekvivalentai. Pateikti duomenys atskleidžia, kad nuo 2011 m. iki 2012 m. UAB „Autotera“ turimos atsargos sumažėjo nuo 333 713 Lt iki 301 053 Lt. Tai sudarė 9,78% įmonės turimų atsargų, išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti sutarčių. Nuo 2012 m. iki 2013 m. įmonės turimos atsargos padidėjo (34,50%) nuo 301 053 Lt iki 404 905 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu (nuo 2011 m. iki 2013 m.) įmonės turimos atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys išaugo 21,33%. 2013 m. įmonės turimų atsargų augimą lėmė naujai sudarytos sutartys su tiekėjais, kurie tiekia aukštesnės kokybės ir tuo pačiu didesnės savikainos prekes.

Per vienerius metus gautinos sumos (pirkėjų įsiskolinimai) nuo 2011 m. iki 2012 m. padidėjo nuo 63 319 Lt iki 103 197 Lt (žr. 2 pav.). Tad galima teigti, kad per minėtą laikotarpį, per vienerius metus gautinos sumos ženkliai išaugo iki 62,97%. Tačiau minėtas rodiklis 2013 m. sumažėjo 1,2 karto iki 147 584 Lt (18,86%). Viso 2011-2013 m. įmonės per vienerius metus gautinos sumos ženkliai padidėjo iki 32,24%.

Analizuojant pinigų ir jų ekvivalentų dinamiką 2011-2013 m. pastebima augimo tendencija nuo 2011 m. iki 2012 m. (nuo 243 435 Lt iki 291 165 Lt), siekianti 19,60% (žr. 2 pav.). Tačiau 2013 m. UAB „Autotera“ pinigų ir pinigų ekvivalentų rodiklis sumažėjo 3,88 karto ir siekė 75 125 Lt (74,20%). 2013 m. pradėjus dirbti su naujais tiekėjais, pagal sutartį buvo numatytas išankstinis apmokėjimas, todėl stebimas pinigų ir jų ekvivalentų žymus sumažėjimas.

2011 m. įmonė balanso ataskaitoje neišskyrė kito trumpalaikio turto, tačiau 2012 m. jis siekė 3 873 Lt, o 2013 m. jis padidėjo 2,8 karto ir siekė 10 765 Lt (žr. 2 pav.).

UAB „Autotera“ balanso ataskaitos horizontali analizė (nuosavybės ir įsipareigojimų dalis) pateikiama 2 lentelėje.

2 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. balanso ataskaitos horizontali analizė (nuosavybės ir įsipareigojimų dalis)

Straipsniai	2011	2012	2011-2012		2013	2012-2013		2011-2013	
			Lt	proc.		Lt	proc.	Lt	proc.
Nuosavas kapitalas	517440	598739	81299	15.71	588505	-10234	-1.71	71065	13.73
Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	140506	113527	-26979	-19.20	33494	-80033	-70.50	-107012	-76.16

Nuosavas kapitalas – tai įmonės turto dalis, likusi iš turto atėmus įsipareigojimus (Mackevičius, Molienė, Poškaitė, 2007). Nuosavas kapitalas analizuojamoje įmonėje 2011-2012 m. padidėjęs 15,71%, nuo 517 440 Lt iki 598 739 Lt, 2013 m. šiek tiek mažėjo (7,71%) iki 288 505 Lt. Įmonės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai visu analizuojamu laikotarpiu sistemingai mažėjo, nuo 140 506 Lt, 2011 m. iki 113 527 Lt 2012 m. (19,20%) ir itin ženkliai mažėjo 2013 m. (70,50%) iki 33 494 Lt. viso analizuojamu laikotarpiu mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sumažėjo dviem trečdaliais (76,16%). Sistemingai didėjant nuosavam kapitalui būtina akcentuoti, kad įstatinis kapitalas, kuris yra nuosavo kapitalo sudedamoji dalis, nekito ir visais metais buvo 30 000 Lt. Rezervai taip pat nekito ir sudarė 3000 Lt. Tačiau nepaskirstytas pelnas (nuostoliai) sistemingai didėjo 2011-2013 m.

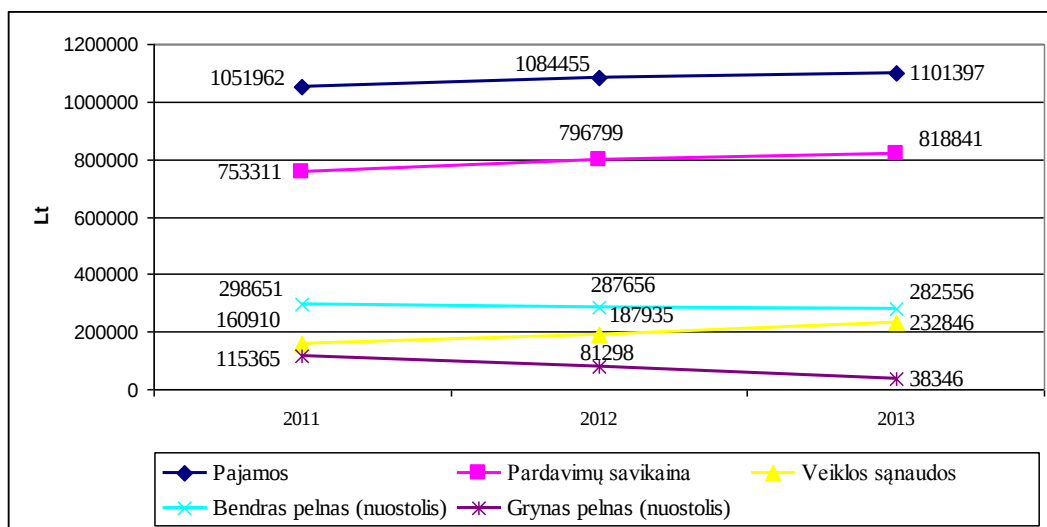
Pelno (nuostolių) ataskaitos horizontali analizė. UAB „Autotera“ pelno (nuostolių) ataskaitos horizontali analizė pateikiama 3 lentelėje, kurios duomenys atskleidžia, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu įmonė dirbo pelningai.

3 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos horizontali analizė

Straipsniai	2011	2012	2011-2012		2013	2012-2013		2011-2013	
			Lt	proc.		Lt	proc.	Lt	proc.
Pajamos	1051962	1084455	32493	3.08	1101397	16942	1.56	49435	4.64
Pardavimų savikaina	753311	796799	43488	5.77	818841	22042	2.76	65530	8.53
Veiklos sąnaudos	160910	187935	27025	16.79	232846	44911	23.89	71936	40.68
Bendras pelnas (nuostolis)	298651	287656	-10995	-3.68	282556	-5100	-1.77	-16095	-5.45
Grynas pelnas (nuostolis)	115365	81298	-34067	-29.52	38346	-42952	-52.83	-77019	-66.76

Analizuojant pelno (nuostolių) ataskaitą, jos pagrindinių straipsnių dinamikos grafinis vaizdas pateikiamas 3 paveiksle.

Matome, kad *pardavimo ir paslaugų pajamos* sistemingai didėjo nuo 2011 m. iki 2013 m. (žr. 5 pav.). Jeigu pardavimų ir paslaugų pajamos 2011 m. sudarė 1 051 962 Lt, tai 2012 m. jos paaugo 2,82% ir siekė 1 081 678 Lt, o 2013 jos dar paaugo 0,25% ir siekė 1 084 454 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu pardavimų ir paslaugų pajamos padidėjo 3,07% (žr. 3 pav.).

3 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. horizontalios pelno (nuostolio) analizės pagrindinių straipsnių dinamika

Tačiau tuo pačiu, stebimas ir *pardavimų ir suteiktų paslaugų savikainos* didėjimas. Nuo 2011 m. pardavimų ir suteiktų paslaugų savikaina paaugo 5,77% ir siekė 796 799 Lt, o iki 2013 m. ji dar paaugo 2,76% ir siekė 818 841 Lt (žr. 3 pav.). Viso 2011-2013 m. pardavimų ir suteiktų paslaugų savikaina padidėjo 8,53%. Tai kiek daugiau, lyginant su gautomis pajamomis už įvykdytus pardavimus ir suteiktas paslaugas.

Analizuojant *veiklos sąnaudų* dinamiką 2011-2013 m. stebimas šio rodiklio didėjimo tendencija (žr. 3 pav.). Jeigu 2011 m. veiklos sąnaudos siekė 160 910 Lt, tai 2012 m. jos padidėjo 16,79% ir siekė 187 935 Lt. 2013 m. įmonės veiklos sąnaudos dar didėjo beveik ketvirtadaliu (23,89%) ir siekė 232 846 Lt. Tad analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) veiklos sąnaudos didėjo 40,68%.

Analizuojamu laikotarpiu, UAB „Autotera“ bendras pelnas (nuostolis) sistemingai mažėjo (žr. 3 pav.). Jeigu 2011 m. bendras pelnas (nuostolis) buvo vertinamas 298 651 Lt, tai 2012 m. jis mažėjo 3,68% ir siekė 287 656 Lt, o 2013 m. jis dar mažėjo 1,77% ir siekė 282 556 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu bendras pelnas (nuostolis) mažėjo 5,45%.

Grynąjį UAB „Autotera“ pelną (nuostolius) sąlygojo pardavimo ir paslaugų pajamos ir sąnaudos. Įmonės grynasis pelnas (nuostolis) 2011 m. siekė 115 365 Lt, 2012 m. sumažėjo trečdaliu (29,52%) ir siekė 81 298 Lt, o 2013 m. stebimas ženklus grynojo pelno (nuostolio) mažėjimas (52,83%) – siekė 38 346 Lt.

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Autotera“ pardavimo ir paslaugų pajamos, parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina, bei veiklos sąnaudos 2011-2013 m. sistemingai didėjo. Bendrasis pelnas (nuostolis) analizuojamu laikotarpiu sistemingai mažėjo. Grynasis pelnas (nuostolis) 2012 m. sumažėjęs ketvirtadaliu, 2013 m. dar mažėjo 52,83%. Viso 2011-2013 m. grynasis pelnas (nuostolis) mažėjo 66,76%. 2011 m. galima išskirti kaip įmonės sėkmingiausius (analizuojamu

laikotarpiu), kadangi šiais metais įmonė gavo didžiausią gryną pelną ir turėjo mažiausias sąnaudas ir pardavimų savikainas.

1.2.2. Vertikali analizė

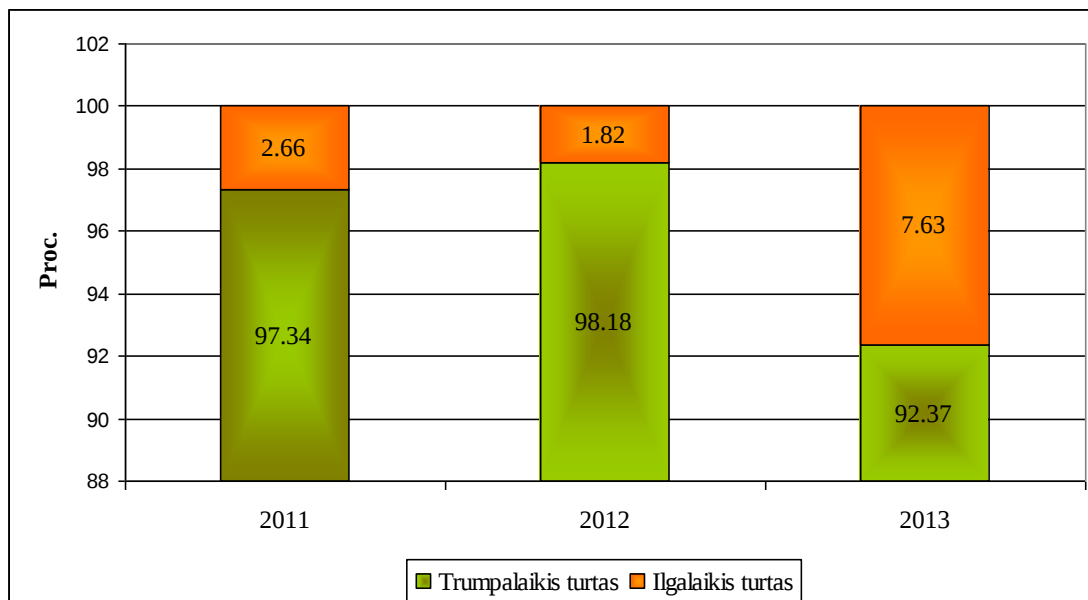
Vertikaliosios analizės esmę sudaro tai, kad atitinkamas finansinės ataskaitos rodiklis lyginamas su bendru baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas bazinio dydžio procentais. Taigi kiekvienas dalinis rodiklis sudaro tam tikrą bazinio (pagrindinio) rodiklio procentą.

Vertikali UAB „Autotera“ balanso analizė pateikiama 4 lentelėje. Matome, jog didžiąją dalį UAB „Autotera“ turto, visu nagrinėjamu laikotarpiu, sudarė trumpalaikis turtas.

4 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. balanso ataskaitos vertikali analizė (turto dalis)

	2011		2012		2013	
	Lt	proc.	Lt	proc.	Lt	proc.
Ilgalaikis turtas	17478	2.66	12975	1.82	47474	7.63
Atsargos	333713	50.72	301053	42.27	404905	65.09
Gautinos sumos	63319	9.62	103197	14.49	83730	13.46
Kitas trumpalaikis turtas	0	0	3873	0.56	10765	1.73
Pinigai ir jų ekvivalentai	243435	36.99	291165	40.88	75125	12.09
Trumpalaikis turtas	640468	97.34	699289	98.18	574525	92.37
IŠ VISO TURTO	657946	100.00	712265	100.00	621999	100.00

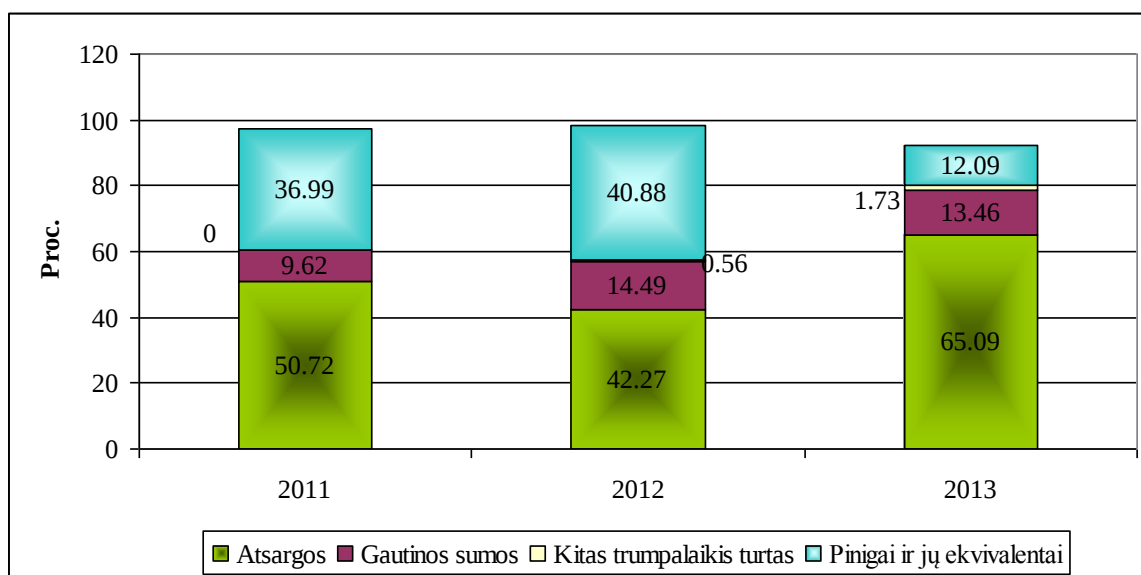
4 lentelėje pateiktos balanso ataskaitos vertikalios analizės turto struktūros dinamika vaizduojama 4 paveiksle.

4 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. turto struktūros dinamika

4 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad didžiąją turto dalį analizuojamu laikotarpiu įmonėje sudaro trumpalaikis turtas, visu analizuojamu laikotarpiu, siekęs virš 90% įmonės valdomo turto, o 2012 m. siekęs 98,18% viso turto.

5 paveiksle pateikiama trumpalaikio UAB „Autotera“ turto struktūros dinamika.

5 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. trumpalaikio turto struktūros dinamika

5 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad UAB „Autotera“ trumpalaikio turto struktūroje didžiąją dalį sudaro *atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys*, 2011-2013 m. siekiančios vidutiniškai 52,69%. Tik 2012 m. minėtas rodiklis kiek sumažėjo ir užėmė tik 42,27% trumpalaikio turto struktūros.

Per vienerius metus gautinos sumos trumpalaikio turto struktūros dinamikoje nuo 2011 m. iki 2012 m. sistemingai padidėjo didėjo 4,48%, atitinkamai nuo 9,62% iki 14,49%, tačiau 2013 m. kiek sumažėjo iki 13,46% (žr. 5 pav.).

Pinigai ir jų ekvivalentai nuo 36,99% 2011 m. paaugę iki 40,88% 2012 m., ženkliai mažėjo 2013 m. iki 12,09%.

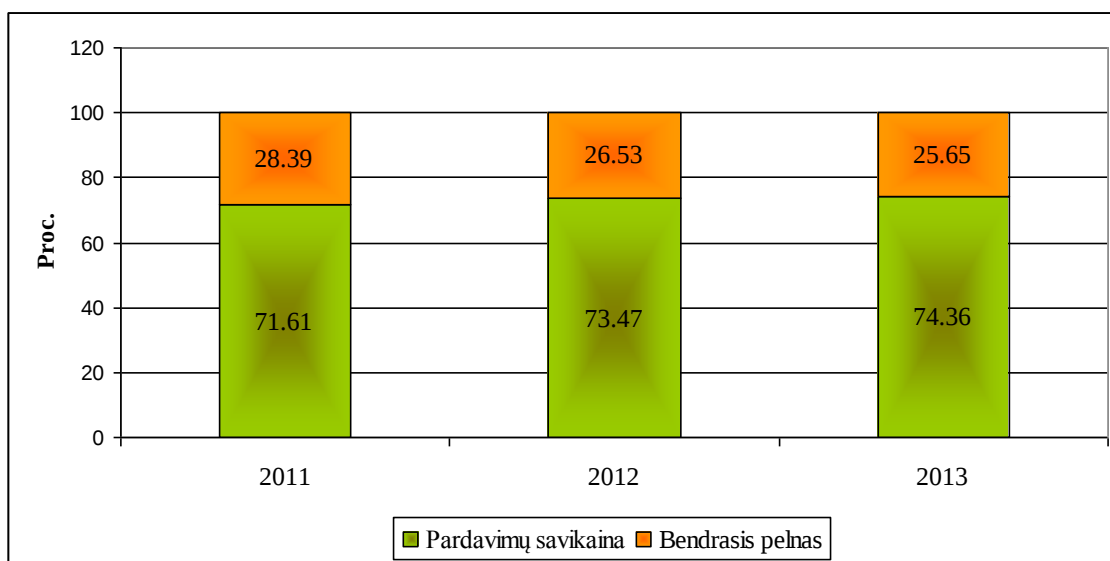
Pelno (nuostolių) ataskaitos vertikali analizė. Vertikaliąją analizę parodo turto ir jo finansavimo šaltinių struktūrą įmonėje. Vertikalios analizės esmę sudaro tai, kad atitinkamas finansinės ataskaitos rodiklis lyginamas su bendru baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis reiškiamas bazinio dydžio procentais. Atliekant keletą laikotarpių analizę, ne tik nustatoma, kaip keitėsi daliniai rodikliai, bet ir kokios jų pakitimų priežastys. Vertikaliąją analizę galima vadinti rodiklių lyginamųjų svorių skaičiavimas.

Vertikali pelno (nuostolių) ataskaitos analizė pateikiama 5 lentelėje.

5 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos vertikali analizė

	2011		2012		2013	
	Lt	proc.	Lt	proc.	Lt	proc.
Pajamos	1051962	100.00	1084454	100.00	1101396	100.00
Pardavimų savikaina	753311	71.61	796799	73.47	818841	74.36
Bendras pelnas (nuostolis)	298651	28.39	287656	26.53	282556	25.65

5 lentelėje pristatyta UAB „Autotera“ pajamų struktūros dinamika vaizduojama 6 paveiksle.

6 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pajamų struktūros dinamika

6 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad analizuojamu laikotarpiu bendrasis pelnas (nuostolis) siekia ketvirtadalį įmonės pajamų. Bendrojo pelno (nuostolio) dalis pajamų struktūroje buvo mažiausia 2013 m., ir siekė 25,65%, tai lėmė išaugusios sąnaudos bei sumažėję pardavimai. Didžiausia – 2011 m., siekianti 28,39%.

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Autotera“ turto struktūroje 2011-2013 m. didžiąją turto dalį sudaro trumpalaikis turtas, visu analizuojamu laikotarpiu, siekęs virš 90% įmonės valdomo turto. Trumpalaikio turto struktūroje, apie 50% sudaro, atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys, pinigai ir jų ekvivalentai 2012 m. siekė beveik pusę įmonės trumpalaikio turto, 2013 m. staiga sumažėjo ir sudarė ketvirtadalį įmonės trumpalaikio turto. 2011-2013 m. įmonės bendras pelnas (nuostolis) sudarė vidutiniškai ketvirtadalį įmonės gaunamų pajamų. Didžiausia bendrojo pelno (nuostolio) dalis (28,39%) stebima 2013 m.

1.2.3. Finansinių santykinų rodiklių analizė

Vertinant įmonių finansinę būklę ir veiklos rezultatus, prognozuojant bankroto tikimybę ir veiklos perspektyvas skaičiuojami finansiniai santykiniai rodikliai (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010). Santykiniai rodikliai objektyviau ir visapusiškiau įvertina tiriamą objektą nei absoliutiniai. Santykiniai rodikliai parodo silpniausias įmonės veiklos vietas, problemas, kurias būtina spręsti. Aleknevičienė ir Aleknevičiūtė (2010) pastebi, kad finansiniai santykiniai rodikliai ypač reikšmingi kai lyginami: 1) su tos pačios įmonės praėjusio laikotarpio rodikliais; 2) numatytais tam tikrais parametriniais rodikliais; 3) agreguotais šalies ekonominiais rodikliais. Tad

šiam skyriuje bus skaičiuojamos šios santykinų rodiklių grupės: pelningumo, likvidumo, skolų valdymo, turto valdymo ir kapitalo rinkos rodikliai.

Pelningumo rodiklių analizė. Pelnas yra vienas iš svarbiausių įmonės veiklos rodiklių. Įvairių autorių nuomone, pelningumo rodikliai – vieni iš populiariausių naudojamų rodiklių. Jais domisi akcininkai, investuotojai, vertintojai, analitikai, pirkėjai bei konkurentai. Pelningumo rodikliai parodo, ar bus išmokami dividendai, ir ar įmonė turės potencialą investicijoms atlikti ir tuo pačiu – augti (Sirutavičienė, Marcišauskienė, 2014). Pasak Švabovič ir Valkausko (2012) teigimu, pelningumas yra pelno santykis su tam tikru įmonės veiklos rodikliu, turinčiu ryšį su pelnu.

Įmonių orientacinis pelningumo rodiklių vertinimo lygis leidžia pagal nustatytus procentinius pasiskirstymus priskirti pelningumo rodiklius tam tikriems vertinimo lygiams, nusakantiems įmonės veiklą (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Pelningumo rodiklių vertinimo lygiai

Rodiklis	Vertinimo lygis				
	Labai geras	geras	patenkinamas	nepatenkinamas	blogas
Bendras pelningumas, proc.	>35	>15	<15	<7	neigiamas
Grynasis pelningumas, proc.	>25	>10	<10	<5	neigiamas
Turto pelningumas, proc.	>20	>15	>8	<3	neigiamas
Nuosavo kapitalo pelningumas, proc.	>30	>20	>10	<10	neigiamas

Remiantis 6 lentelėje pateiktais pelningumo rodiklių vertinimo lygiais, darbe nagrinėsime UAB „Autotera“ pelningumo rodiklius bei analizuosime juos pagal vertinimo lygius. 7 lentelėje pateikiami UAB „Autotera“ pelningumo rodikliai 2011-2013 metais.

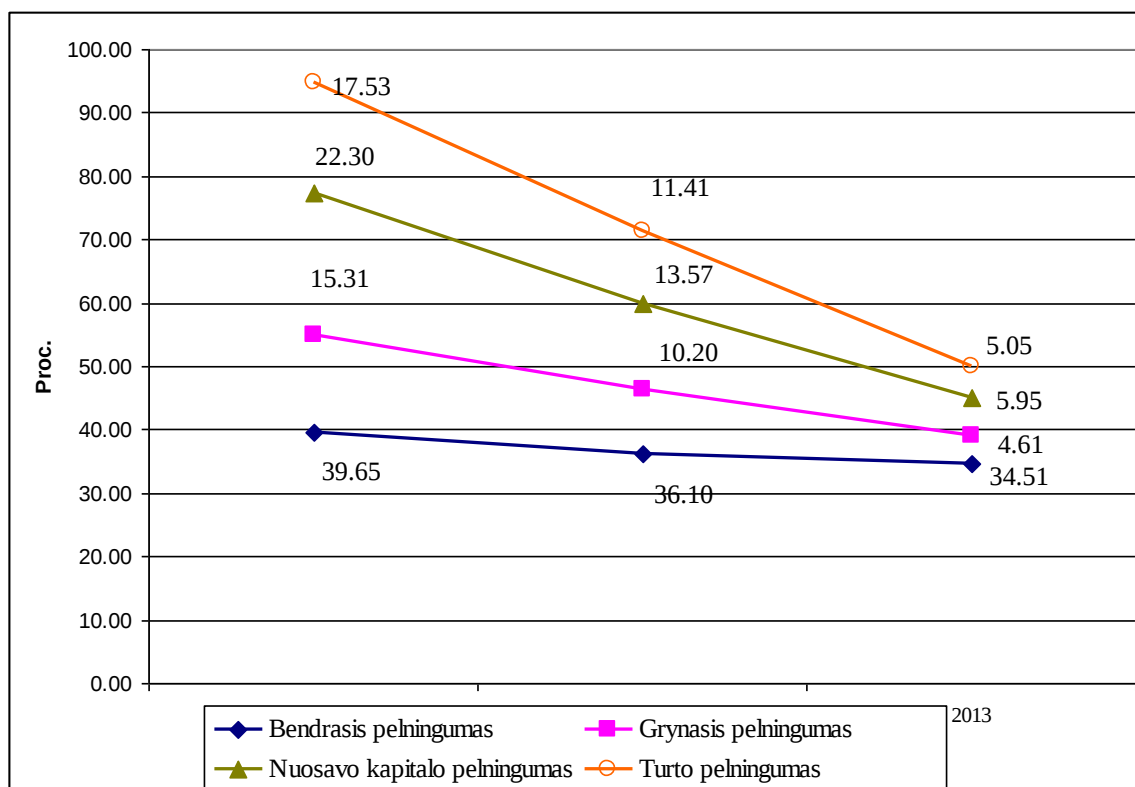
7 lentelė. UAB „Autotera“ pelningumo rodikliai 2011–2013 metais

Rodiklio pavadinimas	Apskaičiavimas	Metai		
		2011	2012	2013
Bendras pelningumas, proc.	Bendras pelnas / Pardavimo pajamos (arba Savikaina) * 100	39.65	36.10	34.51
Grynasis pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / Pardavimo pajamos (arba Savikaina) * 100	15.31	10.20	4.68
Nuosavo kapitalo pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / nuosavo kapitalo * 100	22.30	13.57	6.52
Turto pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / Turto * 100	17.53	11.41	6.16

7 lentelėje pateiktų UAB „Autotera“ pelningumo rodiklių dinamika vaizduojama 7 paveiksle.

Bendras pelningumas nustato, kiek pelno tenka kiekvienam gryųjų pardavimų pajamų vienetui. Jis apibūdina tiriamo subjekto pagrindinės veiklos pelningumą. Parodo, ar naudinga parduoti prekes (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010). Bendras pelningumas 2011 m. buvo 39,65%, 2012 m. siekė 36,10%, tai yra daugiau už 35%, tad pagal orientacinį įmonės pelningumo rodiklių vertinimo lygį manoma, kad šis rodiklis yra labai geras. 2013 m. įmonės bendras pelningumas kiek sumažėjo, iki 34,51%, ir buvo laikomas geru (žr. 9 pav.). Tad nepaisant

mažėjimų, įmonės bendras pelningumo rodiklis, visu analizuojamu laikotarpiu išliko labai geras arba geras.

7 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pelningumo rodiklių dinamika

Liaubienės ir Martirosianienės (2008) teigimu, įmonės stabilumą rinkoje nusako įmonės veiklos tikslingumo rodiklis – grynasis pelningumas. *Grynasis pelningumas* nusako, kiek grynojo pelno (nuostolio) tenka kiekvienam grynujų pardavimų pajamų vienetui. Grynasis pelningumas apibūdina visos tiriamo subjekto veiklos galutinį pelningumą (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010). UAB „Autotera“ grynasis pelningumas 2011 metais siekė 15,31%, 2012 metais – 10,20%, tačiau 2013 ženkliai sumažėjo ir siekė – tik 4,68%. Pagal orientacinius įmonės pelningumo rodiklių vertinimo lygius, įmonės grynojo pelningumo rodiklis viršijantis 10%. laikomi gerais (žr. 7 pav.), tai būdinga 2011-2013 m., tačiau 2013 m. įmonės grynojo pelningumo rodiklis vertinamas nepatenkinamai.

Nuosavo kapitalo pelningumas (nuosavybės grąža) parodo, kiek pelno (nuostolio) gaunama kiekvienam akcinio kapitalo piniginiui vienetui. Šiuo rodikliu matuojama paprastųjų akcijų savininkų investicijų pelningumas. Kuo jis didesnis tuo geresnis. 2011 m. nuosavo kapitalo pelningumas siekė 22,30%. 2012 m. sumažėjo iki – 13,57%, 2013 m. įmonės nuosavo kapitalo pelningumas ženkliai mažėjo, ir siekė 6,52%. Pagal orientacinius įmonės pelningumo rodiklių vertinimo lygius, įmonės nuosavo kapitalo rodiklis viršijantis 20% laikomas geru (žr. 7 pav.), tai būdinga 2011 m., 2012 m. minėtas rodiklis vertinamas patenkinamai, tačiau 2013 m. šis rodiklis vertinamas nepatenkinamai.

Turto pelningumas (grąža) pasako, kiek grynojo pelno (nuostolio) tenka kiekvienam viso turto piniginiam vienetui. Turto grąža apibūdina sugebėjimą pelningiau naudoti visą turtą (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010). 2011 m. įmonės turto pelningumas buvo 17,57%. 2012 m. turto pelningumas sumažėjo ir siekė 11,41%, tačiau 2013 m. įmonės turto pelningumo rodiklis ženkliai mažėjo ir siekė 6,16% (žr. 7 pav.). Pagal orientacinius įmonės pelningumo rodiklių vertinimo lygius, įmonės turto pelningumo rodiklis, viršijantis 15% geru (tai būdinga 2011 m.). Tačiau 2012 m. ir 2013 m. įmonės turto pelningumo rodiklis laikomas patenkinamu, o 2013 m. – nepatenkinamu.

Apibendrinant galima teigti, kad, remiantis UAB „Autotera“ pelningumo rodikliais, įmonė visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) dirbo pelningai. 2011-2013 m. įmonės bendrojo pelningumo rodikliai buvo labai geri arba geri. Grynojo pelningumo rodiklis 2011-2012 m. vertintas kaip geras, 2013 m. vertinamas nepatenkinamai. Nuosavo kapitalo rodiklis 2011 m. buvęs geras, sistemingai blogėjo, 2012 m. vertinamas kaip patenkinamas, o 2013 m. – nepatenkinamas. Įmonės turto pelningumo rodiklis 2011 m. buvęs geras, 2012 m. išliko patenkinamas, o 2013 m. – nepatenkinamas.

Turto efektyvumo rodiklių analizė. Toliau nagrinėsime turto valdymo rodiklius: viso turto apyvartumo rodiklį (VTA_k), ilgalaikio turto apyvartumo rodiklį (ITA_k) bei trumpalaikio turto apyvartumo rodiklį (TTA_k) 2011-2013 m. 8 lentelėje pateikiami UAB „Autotera“ turto efektyvumo rodikliai 2011-2013 metais.

8 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. turto efektyvumo rodikliai

Rodiklis	Apskaičiavimas	2011	2012	2013
Viso turto apyvartumas (VTA_k)	Pardavimai / Visas turtas	1.59	1.52	1.77
Ilgalaikio turto apyvartumas (ITA_k)	Pardavimai / Ilgalaikis turtas	60.19	83.36	24.56
Trumpalaikio turto apyvartumas (TTA_k)	Pardavimai / Trumpalaikis turtas	1.64	1.55	1.56

Iš 8 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad viso turto apyvartumas (VTA_k) analizuojamoje įmonėje 2011-2012 m. mažėjo, tačiau 2013 m. šiek tiek didėjo. Tuo tarpu ilgalaikio turto apyvartumas (ITA_k) nuo 2011 m. iki 2012 m. ženkliai išaugęs, itin sumažėjo 2013 m.. Analizuojamu laikotarpiu trumpalaikio turto apyvartumas kito labai neženkliai.

Įmonės parduotų prekių savikaina vienam pardavimų litui (PPS 1 Lt) apskaičiuojama pagal formulę:

$$PPS\ 1\ Lt = \frac{\text{Parduotų prekių savikaina}}{\text{Pardavimai (parduotų prekių vertė)}} \quad (1)$$

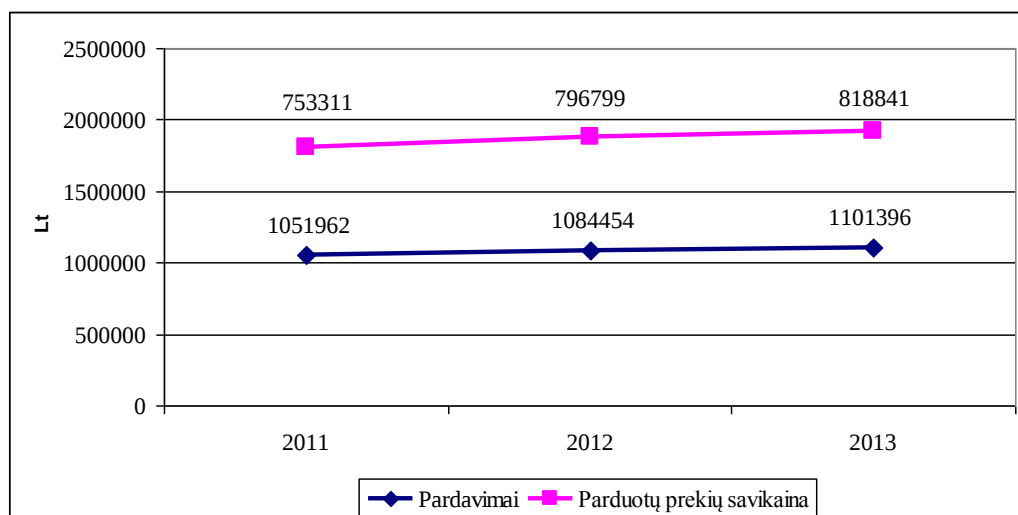
Šio rodiklio analizė pateikia duomenis apie ūkinės veiklos efektyvumą, valdymo tarnybų poveikį išlaidoms, sugebėjimą kontroliuoti išlaidų formavimąsi. Kuo žemesnis šio rodiklio lygis, tuo daugiau įmonė gauna pelno parduodama produkciją (Švabovič, Valkauskas, 2012). 9 lentelėje pateikiami UAB „Autotera“ pelningumo rodikliai 2011-2013 metais.

9 lentelė. UAB „Autotera” 2011-2013 m. parduotų prekių savikaina vienam pardavimų litui

Metai	2011	2012	Nuokrypis (+/-)	2013	Nuokrypis (+/-)
Pardavimai, tūkst. Lt	1051962	1084454	32492	1101396	16942
Parduotų prekių savikaina, tūkst. Lt	753311	796799	43488	818841	22042
PPS 1 Lt	0.72	0.73	0.01	0.74	0.01

9 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad parduotų prekių savikaina 1 pardavimų litui analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) kito itin neženkiai – tik vienu centu, kiekvienais metais.

9 lentelėje pateiktą UAB „Autotera“ parduotų prekių savikainos vienam pardavimų litui rodiklių dinamika vizualizuojama 8 paveiksle.

8 pav. UAB „Autotera” 2011-2013 m. parduotų prekių savikainos vienam pardavimų litui dinamika

10 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad UAB „Autotera“ pardavimai bei parduotų prekių savikaina neženkiai didėjo. Jeigu 2011 m. įmonės parduotų prekių savikaina siekė 105 1962 Lt, tai 2012 m. savikaina padidėjo 43 488 Lt ir siekė 108 4454 Lt, o 2013 m. dar padidėjusi 22 042 Lt parduotų prekių savikaina siekė 110 1396 Lt.

UAB „Autotera“ pardavimai, 2011 m. siekė 1 051 962 Lt, 2012 m. padidėjo 32 492 Lt ir siekė 1 084 454 Lt, o 2013 m. įmonės pardavimai pasiekė 1 101 396 Lt (žr. 8 pav.).

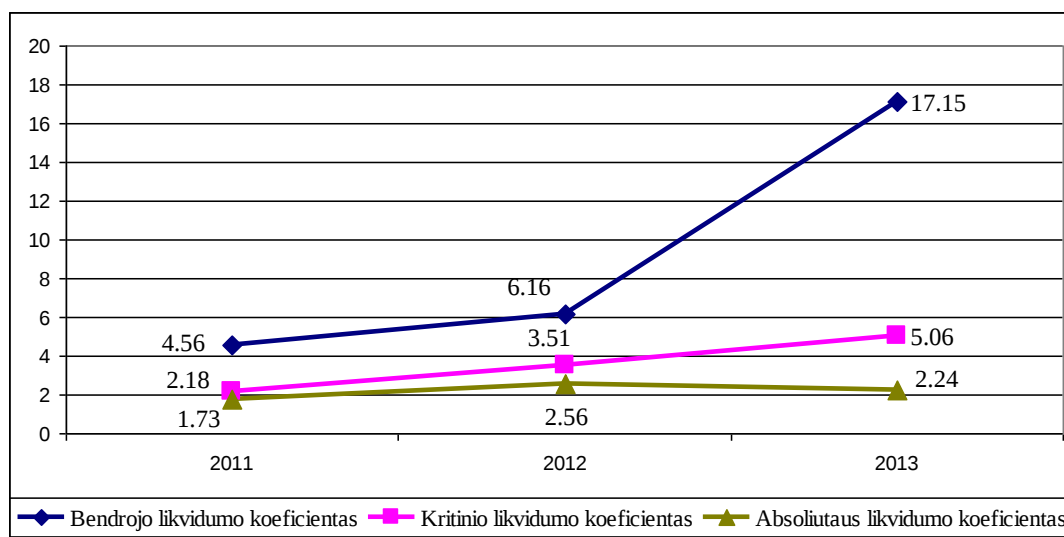
Tad galima teigti, kad analizuojamu laikotarpiu UAB „Autotera“ parduodamų prekių savikaina bei pardavimai nepatyrė didelių šuolių, o tai sąlygoja parduotų prekių savikainos 1 pardavimų litui stabilumą.

Likvidumo rodikliai. Likvidumo (mokumo) rodikliai apibūdina bendrovės finansinį patikimumą. Likvidumo rodikliai parodo, ar įmonė pajėgs apmokėti savo įsipareigojimus, pasibaigus terminui. 10 lentelėje pateikiami UAB „Autoera“ likvidumo rodikliai 2011-2013 metais.

10 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. likvidumo rodikliai

Rodiklis	Apskaičiavimas	2011	2012	2013
Bendrojo likvidumo koeficientas	Trumpalaikis turtas / Trumpalaikiai įsipareigojimai	4.56	6.16	17.15
Kritinio likvidumo koeficientas	(Trumpalaikis turtas – Atsargos) / Trumpalaikiai įsipareigojimai	2.18	3.51	5.06
Absoliutaus likvidumo koeficientas	Grynieji pinigai / Trumpalaikiai įsipareigojimai	1.73	2.56	2.24

10 lentelėje pateiktų UAB „Autotera“ likvidumo rodiklių dinamika vaizduojama 9 paveiksle.

9 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. likvidumo rodiklių dinamika

Bendrojo likvidumo koeficientas apibūdina sugebėjimą įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010). Įmonės likvidumas laikomas saugiu, jeigu bendrojo likvidumo koeficiento reikšmė svyruoja tarp 1 ir 2. Mažesnė rodiklio reikšmė gali kelti stiprių abejonų dėl įmonės likvidumo, o reikšmė viršijanti 2 gali kelti susimąstyti dėl to ar įmonėje efektyviai naudojamos apyvartinės lėšos. Tačiau bendra taisyklė ta, kad vertinant likvidumo rodiklius reikia atsižvelgti į įmonės specifiką, bei visada kritiškai vertinti įmonės trumpalaikį turtą. Sakykim kuomet įmonė sugeba pirkėjus priversti greitai apmokėti už pirktas prekes, o iš tiekėjų išsireikalauti ženklų mokėjimų atidėjimų, tai bendrasis likvidumo rodiklis gali būti žemas, bet tai nereikš ypatingos grėsmės įmonės likvidumui. Tačiau iš kitos pusės įmonės atsargose gali būti daug nelikvidžių prekių, o tarp pirkėjų skolų būti apskaitomos ir labai abejotinos skolos ir šiuo atveju nepaisant pozityvaus rodiklio įmonės likvidumas gali būti abejotinas ir kelti grėsmę jos kreditoriams.

UAB „Autoteros“ likvidumo koeficientas aukštas, visuomet viršija 2 rodiklį. Analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) stebimas įmonės likvidumo koeficiento augimas, o 2013 m. minėtas rodiklis išaugo 4,9 karto ir siekė 17,15 (žr. 9 pav.).

Kritinis likvidumo koeficientas parodo įmonės gebėjimą, esant aplinkybių spaudimui, skubiai padengti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Bendra nuostata yra, kad rodiklio reikšmė didesnė nei 1

yra gera ir įmonės likvidumas gali būti laikomas saugiu. Svarbu, tuo atveju, kai įmonės kritinio likvidumo rodiklis ženkliai (negatyvia prasme) skiriasi nuo einamojo likvidumo rodiklio dydžio atlikti įmonės atsargų analizę. UAB „Autotera“ kritinio likvidumo koeficientas visu analizuojamu laikotarpiu viršijo 1. Tad galima teigti, kad visu analizuojamu laikotarpiu, susidarius nepalankiai situacijai, įmonė būtų galėjusi skubiai padengti savo trumpalaikius įsipareigojimus (žr. 9 pav.).

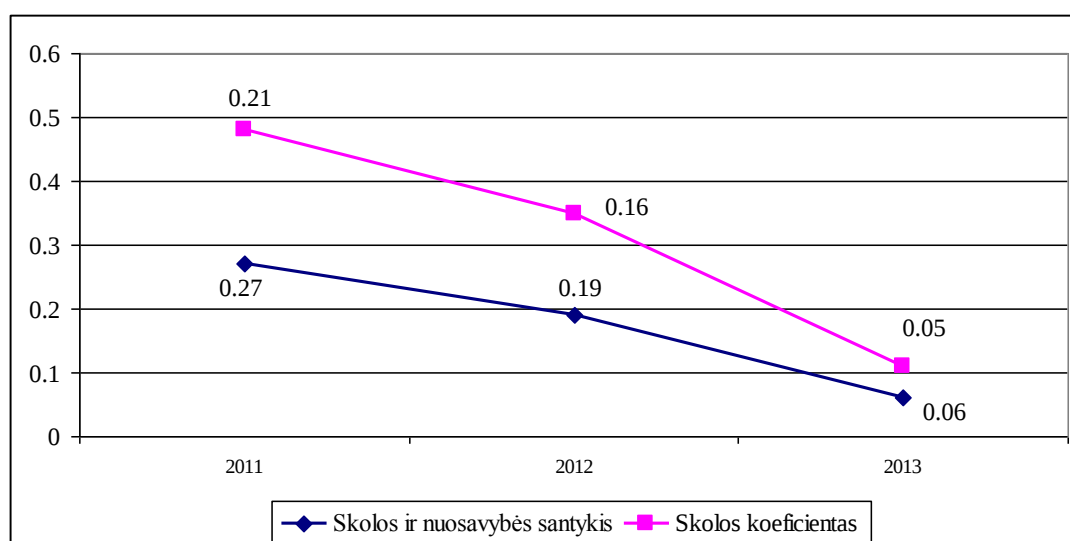
Absoliutaus likvidumo koeficientas parodo įmonės sugebėjimą pinigėmis ar joms prilyginamomis lėšomis padengti trumpalaikius įsipareigojimus, faktiškai – kaip įmonė šiuo metu galėtų padengti visus trumpalaikius įsipareigojimus. Koeficiento dydis parodo kiek 1-nas trumpalaikių įsipareigojimų litas dengiamas pinigais ir jiems prilygintomis lėšomis. Nustatyta, kad UAB „Autotera“ absoliutaus likvidumo rodiklis analizuojamu laikotarpiu sistemingai augo nuo 1,73 (2011 m.) iki 2,56 (2012 m.), tačiau 2013 m. sumažėjo iki 2,24. Tad 2011-2013 m. įmonė galėjo padengti visus trumpalaikius įsipareigojimus.

Skolų valdymo rodikliai. Skolų valdymo rodikliai parodo įmonės sugebėjimą vykdyti savo ilgalaikius ir trumpalaikius finansinius įsipareigojimus verslo partneriams, bankams, mokesčių institucijoms. O įsiskolinimo koeficientas parodo viso įmonės turimo turto dalį, kurį įsigyta iš svetimų lėšų šaltinių, t. y. skolinto kapitalo (Tamošaitienė, Juškevičienė, Kriščiukaitienė, Galnaitytė, 2010).

11 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. skolų valdymo rodikliai

Rodiklis	Apskaičiavimas	2011	2012	2013
Skolos ir nuosavybės santykis	Įsipareigojimai/ Nuosavas kapitalas	0.27	0.19	0.06
Skolos koeficientas	Įsipareigojimai/ Turtas	0.21	0.16	0.05

11 lentelėje pateiktų UAB „Autotera“ skolų valdymo rodiklių dinamika vaizduojama 10 paveiksle.

10 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. skolų valdymo rodiklių dinamika

Skolos ir nuosavybės koeficientas, dar vadinamas ir finansinės priklausomybės koeficientu, parodo kiek 1-nam nuosavo kapitalo litui tenka skolų. Šis rodiklis taip pat naudojamas kaip kapitalo struktūros ir finansinio sverto grupės rodiklis. Rodiklio reikšmė aplink 0.5 laikoma normalia (t.y. pusė finansavimo šaltinių yra skolinti). Analizuojant UAB „Autotera“ skolos ir nuosavybės santykį manoma, kad santykis yra geras, kadangi jis netgi nesiekia 0,5. 2011 m. skolos ir nuosavybės santykis buvo 0,27; 2012 m. – 0,19; 2013 m. – 0,06 karto (žr. 10 pav.). Tai reiškia, kad įmonė plėsdama savo veiklą naudoja nuosavomis lėšomis, o ne skolinasi iš kitų institucijų. Tad galima teigti, kad UAB „Autotera“ skolos koeficientas visu analizuojamu laikotarpiu buvo minimalus bei pasižymėjo mažėjimo tendencija.

1.3. UAB „Autotera“ veiklos analizės išvados ir problemos identifikavimas

Atlikus balanso ataskaitos horizontalią analizę, galima teigti, jog didžiausi ilgalaikio turto, nuosavo kapitalo ir mokėtinų sumų bei įsipareigojimų pokyčiai buvo nuo 2012 iki 2013 m. Šiuo laikotarpiu įmonė įsigijo naujų priemonių, prietaisų, įrenginių ir atsargų. Taip pat šiuo laikotarpiu žymiai išaugo po vienerių metų gautinos sumos, bei trumpalaikiai pirkėjų įsiskolinimai. Sistemingai augant nuosavam kapitalui – analogiškai mažėjo įmonės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai. Tai reiškia, kad įmonė aktyviai mažino mokėtinas sumas bei įsipareigojimus. Taip pat 2011-2013 m. stebimas UAB „Autotera“ atsargų bei gautinų sumų augimas.

Atlikus balanso ataskaitos vertikalią analizę, galima daryti išvadą, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu: turto dalyje didžiausią lyginamąjį svorį sudarė trumpalaikis turtas – tai atsargos ir pinigai ir jų ekvivalentai.

Pelno (nuostolio) ataskaitos horizontali analizė parodė, jog analizuojamu laikotarpiu įmonės pajamos, pardavimų savikaina, sistemingai didėjo. Ženklesnis augimas pastebėtas analizuojant veiklos sąnaudas, 2012 m. siekiantis 16,79%, o 2013 m. – 23,89%. Viso analizuojamu laikotarpiu veiklos sąnaudos išaugo 40,68%. Sistemingai mažėjant bendram pelnui (nuostoliui), aktyviai sumažėjo grynas pelnas (nuostoliai) – 25,61%.

Santykinių rodiklių analizė parodė jog: 1) sistemingai mažėjant įmonės pelningumo (bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, nuosavo kapitalo pelningumo) rodikliams, įmonės pelningumo rodiklis visu analizuojamu laikotarpiu išliko geras. Nuosavo kapitalo rodiklis 2011 m. buvęs geras, 2012 m. pakito į patenkinamą, o 2013 m. – nepatenkinamą. Turto pelningumo rodiklis 2011 m. buvęs geras, 2012 m. pakito į patenkinamą, o 2013 m. – nepatenkinamą. Grynojo pelningumo rodiklis 2011-2012 m. vertintas kaip geras, 2013 m. pakito į nepatenkinamą. 2) parduotų prekių savikaina 1 pardavimų litui analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) kito itin neženkliai. 3) įmonė pasižymi itin aukštais likvidumo rodikliais. 4) skolų valdymo rodikliai yra labai geri, kadangi įmonė plėsdama savo veiklą naudoja nuosavomis lėšomis, o ne skolinasi iš kitų institucijų.

Apibendrinant UAB „Autotera“ finansinės analizės rezultatus galima teigti, kad pagrindinis įmonės trūkumas – tai sistemingai bei ženkliai augančios veiklos sąnaudos, analizuojamu laikotarpiu išaugusios 1,5 karto. Antroje darbo dalyje detaliau aptarsiu UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas, jų sudedamąsias dalis, išanalizuosiu šių sąnaudų kitimą per 2011-2013 m.

2. UAB „AUTOTERA“ VEIKLOS SĄNAUDOS

2.1 Veiklos sąnaudų samprata

Įmonė, vykdydama ūkinę veiklą, turi daug išlaidų, kurių negalima tiesiogiai parduotų prekių ar suteiktų paslaugų savikaina. Šios išlaidos vadinamos veiklos sąnaudomis.

Tiek 11-ame Verslo apskaitos standarte (Toliau – VAS) „Sąnaudos“ (Žin., 2007, Nr. 76-3038), bei 1-ame VAS „Finansinė atskaitomybė“ (2010), LR Buhalterinės apskaitos įstatymas (Žin., 2001, Nr. 99-3515) sąnaudas apibrėžia kaip ekonominės naudos sumažėjimą dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, netekimo arba turto vertės sumažėjimo, arba įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus jo tiesioginį mažinimą“. Sąnaudų apibrėžimas apibūdina įprastinės veiklos sąnaudas ir netekimus. Sąnaudos mažina įmonės nuosavą kapitalą, tačiau sąnaudomis nelaikomas tiesioginis jo mažinimas (1-as VAS, 2010).

Iš pateikto apibrėžimo išplaukia šios pagrindinės nuostatos (Kanapickienė, Rudžionienė, Jefimovas, 2008):

- sąnaudomis laikomos tik įmonės ekonominės naudos mažėjimas;
- sąnaudomis laikomas ne bet koks turto sumažėjimas, ar įmonės skolų padidėjimas, bet tik ta dalis, kuri reikalinga pajamoms uždirbti.
- sąnaudos apskaitoje registruojamos tada, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimą, t.y. apskaitoje vadovaujamas kaupimo principu.
- sąnaudos turi būti patikimai įvertintos tikrąja verte. 11-asis VAS nurodo, kad paprastai atsiskaitymai atliekami grynaisiais pinigais arba jų ekvivalentais, todėl sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina grynujų pinigų arba jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautinio PVM).

Įmonės, plėtodamos veiklas patiria sąnaudas, kurių negalima arba ekonomiškai netikslinga skirti konkretiems gaminiams ar paslaugoms. Tačiau be šių sąnaudų neįmanoma normali įmonės veikla.

11-ojo VAS „Sąnaudos“ metodinėse rekomendacijose (Žin., 2007, Nr. 76-3038), veiklos sąnaudos apibrėžiamos kaip per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus finansinę, investicinę ir kitą veiklą. Burksaitienė (2012) kiek konkrečiau apibrėžia veiklos sąnaudas teigdama, kad tai – per ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidos, susijusias su įmonės įprastine veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų pajamų apimtį. Šios išlaidos negali būti siejamos su konkrečių ataskaitinių laikotarpių pajamomis, taip pat su ateinančių ataskaitinių laikotarpių ekonomine nauda, todėl pripažįstamos sąnaudos tą ataskaitinį laikotarpį, kada patiriamos. Vieną paprasčiausių veiklos sąnaudų sampratų pateikia Kanapickienė, Rudžionienė ir Jefimovas (2008) teigdami, kad veiklos sąnaudoms priskiriamos visos įmonės veiklos išlaidos, kurių neįmanoma susieti su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu. Sąnaudos apskaitoje

registruojamos sąskaitų plano 6 klasės sąskaitose. Veiklos sąnaudos apskaitų plane registruojamo 61 sąskaitoje – veiklos sąnaudos (Jefimovas, 2008; Ivanauskienė, 2007). Įsigaliojus VAS, veiklos sąnaudų sąskaitos reikšmė labai pasikeitė. Į šią sąskaitą įmonės įtraukia daugiau informacijos. Veiklos sąnaudos skirstomos į detalesnes sąskaitas: 610 – *Pardavimo sąnaudos* ir 611 – *Bendrosios ir administracinės sąnaudos* (Ivanauskienė, 2007), kurios detaliau bus nagrinėjamos 4,2 poskyryje.

Apibendrinant galima teigti, kad veiklos sąnaudos – tai per ataskaitinį laikotarpį įmonės patirtos išlaidos, susijusios su įprastine jos veikla, neatsižvelgiant į pardavimų apimtį.

2.2. Veiklos sąnaudų rūšys ir klasifikacija

Norint patikimai nustatyti ataskaitinio laikotarpio finansinį rezultatą (pelną ar nuostolius), būtina įvertinti ne tik pajamas, bet ir sąnaudas, reikalingas toms pajamoms uždirbti. Veiklos sąnaudos gali būti skirstomos į pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas (Žin., 2007, Nr. 76-3038; Gudaitienė, 2005; Ivanauskienė, 2007; Jefimovas, 2008; Kanapickienė, Rudžionienė, Jefimovas, 2008):

- *Pardavimo sąnaudos* – tai ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su prekių pardavimu. Pardavimo sąnaudoms priskiriamos prekybos patalpų nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo išlaidos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas, paslaugų ir prekių reklamos išlaidos ir kitos sąnaudos, susijusios su ataskaitinio laikotarpio vykdoma veikla, skirta užtikrinti ar padidinti pardavimus.
- *Bendrosios ir administracinės sąnaudos* – tai ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su įmonės tipine veikla, sudarančia sąlygas ataskaitinio laikotarpio pajamoms uždirbti. Šių sąnaudų dydis nėra susijęs su pardavimų apimtimi.

Pardavimų sąnaudos ir bendrosios ir administracinės sąnaudos turi būti registruojamos ir pripažįstamos sąskaitoje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai jos buvo patiriamos (Ivanauskienė, 2007). Sekančiuose poskyriuose detaliau panagrinėsime pardavimų sąnaudas (4.2.1.) bei bendrąsias ir administracines sąnaudas (4.2.2.).

2.2.1. Pardavimų sąnaudos

Pardavimų sąnaudoms gali būti priskiriama (Jefimovas, 2008; Kanapickienė, Rudžionienė, Jefimovas, 2008; Burkšaitienė, 2012):

- įmonės teikiamų paslaugų, gaminamos produkcijos reklama masinėse informavimo priemonėse; pardavimų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;
- pardavimų skyriaus darbuotojų komandiruočių išlaidos;

- produkcijos išvežiojimo didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonėms išlaidos;
- komisiniai mokesčiai pardavimo tarpininkams;
- parduotuvės pastato nusidėvėjimo ir eksploatavimo išlaidos;
- parduotuvės įrangos nusidėvėjimo ir eksploatavimo išlaidos;
- pardavėjų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;
- pagamintos produkcijos draudimo išlaidos.

Detaliau aptarsime kai kurias dažniausiai pasitaikančias parADVimų sąnaudų. **Įmonės teikiAMų paslaugų, gaminamos produkcijos reklama masinėse informavimo priemonėse.** Kiekviena įmonė, plėtodama savo veiklą, daugiau ar mažiau susiduria su *reklama*, kurios tikslas – skleisti informaciją apie įmonės vykdomas veiklas, pritraukti klientus. Pasak Pranulio, Pajuodžio, Ubonavičiaus ir Virvilaitės (2008), reklama suprantama kaip užsakovo apmokamas neasmeniškOs informacijos apie prekes, paslaugas ar idėjas skleidimas pasirinktai auditorijai siekiant užsakovo numatytų tikslų. Markauskas (2010) pabrėžia dvi pagrindines reklamos aspektus: reklama – viena iš informacijos formų; antra, reklama siekiama paveikti vartotojų elgesį (skatinti įsigyti reklamuojamų prekių arba paslaugų). Su reklama susijusios įmonės patiriamos veiklos sąnaudos taip pat priskiriamos bendrosioms administracinėms sąnaudoms. LR PelnO mokesčio įstatyme apibrėžiamos reklamos sąnaudos, teigiant, kad reklamos sąnaudomis pripažįstamos vieneto sąnaudos, skirtos informacijai, susijusiai su vieneto veikla ir skatinančiai įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, bet kokia forma ir bet kuriomis priemonėmis skleisti esamiems ar potencialiems pirkėjams, išskyrus kontroliuojamuosius vienetus, kontroliuojančius asmenis ar vienetų grupės narius, informuoti (Žin., 2001, Nr. 110-3992).

Prie reklamos sąnaudų priskiriama reklamos per žiniasklaidą išlaidos, reklaminių akcijų metu pirkėjams skiriamų prizų įsigijimo išlaidos, gaminių su firmos ženklu ir kitų nedidelės vertės daiktų, atiduoti pirkėjams išlošti išlaidos. Prekybos, paslaugų, perdirbimo įmonės gali kartu su kitais subjektais organizuoti mugės, parodas. Tokie renginiai padeda reklamuoti prekes, paslaugas, padidinti ateities pardavimus. Pagal pajamų ir sąnaudų pripažinimo tvarką padarytos reklamos ir prezentacijos išlaidos priskiriamos prie veiklos sąnaudų (Ivanauskienė, 2007).

Reklamos sąnaudos pripažįstamos, jeigu jos pagrindžiamos juridinę galią turinčiais dokumentais: laisvos formos dokumentais (jeigu įmonė reklamai naudoja savo produkciją, ar teikiamas paslaugas); teisės aktų nustatytais dokumentais, patvirtinančiais prekių ar paslaugų įsigijimą (jeigu prekės arba paslaugos, naudojamos reklama įsigytos iš kitų ūkinių subjektų). Kai reklaminių renginių metu įteikiami piniginiai prizai: kasos išlaidų orderiai, kai piniginiai prizai išmokami iš kasos; pagal atskaitingo asmens pateiktus dokumentus, kai piniginius prizus įteikia vieneto atsakingas asmuo žaidimo metu; pagal piniginio prizo išmokėjimą patvirtinančius banko dokumentus, kai piniginiai prizai pervedami į laimėjusio asmens sąskaitą iš vieneto sąskaitos banke (Mokesčių ir informacijos departamentas, 2013).

Tais atvejais, kai ūkinės operacijos esmė yra aiški iš vienetui pateiktų sąskaitų (pvz., kai sumokama už reklamą spaudoje, televizijoje, radijuje, įsigijami reklaminiai skydai ar pan.), tai papildomai akto surašyti nereikia (Mokesčių ir informacijos departamentas, 2013).

Pardavimų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai. Pasak Žaptoriaus (2007), darbo užmokestis yra kompensavimas už atliekamą darbą. LR darbo kodeksas darbo užmokestį apibrėžia kaip atlyginimą už darbą, darbuotojo atliekamą pagal darbo sutartį (Žin., 2002, Nr. 64-2569). LR Pelno mokesčio įstatyme (Žin., 2001, Nr. 110-3992) reglamentuojama, kad iš pajamų atskaitomi Mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. 63-2243) nustatyti mokesčiai ir kitais LR įstatymais arba Vyriausybės nutarimais nustatytos rinkliavos bei privalomosios įmokos.

Pardavimų skyriaus darbuotojų komandiruočių išlaidos. Komandiruote laikomas teisės aktų nustatyta tvarka įformintas darbuotojo išvykimas iš nuolatinės darbo vietos vienetą administracijos vadovo arba jo įgalioto asmens, arba individualios įmonės savininko siuntimu atlikti darbo funkcijas, tarnybinį pavedimą ar kelti kvalifikaciją. Komandiruote taip pat laikomas individualios įmonės savininko, ūkinės bendrijos tikrojo nario, kurio darbo bei apmokėjimo už darbą tvarka numatyta bendrosios jungtinės veiklos sutartyje, išvykimas iš nuolatinės darbo vietos darbo funkcijoms atlikti (Žin., 2001, Nr. 110-3992). Tačiau komandiruote į užsienį nelaikomas darbuotojo išvykimas už LR ribų į užsienį, jei jis vienoje vietoje užsienyje būna ilgiau kaip 183 dienas, išskyrus darbuotojus, kurių darbas yra susijęs su važinėjimu arba yra kilnojamas ar pakaitinis (pamaininis).

Pagamintos produkcijos draudimo išlaidos. Draudimo įmokos gali būti pripažintos sąnaudomis, jeigu jos pagrįstos juridinę galią turinčiais dokumentais, pagal LR Pelno mokesčio įstatymo 11 str. 4 ir 6 dalies nuostatas (Žin., 2001, Nr. 110-3992). Draudimo įmokos gali būti priskiriamos leidžiamiems atsiskaitymams pagal draudimo sutartis: gyvybės, sveikatos (nelaimingų atsitikimų ir draudimo ligos atveju), kelionės, turto (nuosavo, pagal nuomos, panaudos ar lizingo sutartis naudojamo, įkeisto, dalyvių turto), TPVSA ar KASKO, kredito ir laidavimo ir kt. (Mokesčių informacijos departamentas, 2013).

Apibendrinant galima teigti, kad pardavimų sąnaudos – tai ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su prekių pardavimu.

2.2.2. Bendrosios ir administracinės sąnaudos

Bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms gali būti priskiriamos tokios per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos (Žin., 2007, Nr. 76-3038):

- administracinių pastatų ir kito bendro naudojimo turto išlaikymo, nuomos, nusidėvėjimo ir nurašymo;
- turto nuvertėjimo;

- įmonės reprezentavimo;
- paramos, labdaros;
- socialinės;
- įvairių, išskyrus pelno, mokesčių (nekilnojamojo turto, akcizų, jeigu jie nepriskirti prekių savikainai, neįtraukto į atskaitą ir nesusigražinamo pridėtinės vertės mokesčio ir pan.) susijusių su tipine įmonės veikla;
- įmonės ir jos padalinių valdymo ir aptarnavimo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo;
- baudų už netinkamą sutarčių vykdymą ar produkcijos broką;
- abejotinų skolų;
- ataskaitinio laikotarpio pabaigoje formuojamų atidėjinių (19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“), nebent jie pagal savo pobūdį ir prasmę turėtų būti priskiriami pardavimo savikainai;
- kitos, susijusios su tipine įmonės veikla.

Administracinių pastatų ir kito bendro naudojimo turto išlaikymo, nuomos, nusidėvėjimo ir nurašymo išlaidos. Biuro, skirto administraciniam įmonės personalui, išlaidos gali apimti: biuro patalpų nuomos kaštus bei biuro patalpų išlaikymo kaštus (elektra, vanduo, šildymas – jei tai nėra įskaičiuojama į patalpų nuomos kaštus).

Remiantis LR įstatymais, numatančiais minimalų administracinių patalpų ploto kiekį vienam darbuotojui, pastarajam turi būti skiriama ne mažiau 6 m² ploto patalpų, siekiant užtikrinti normalias darbo sąlygas. Atsižvelgiant į tai, jog vidutinis administracinės patalpos dydis pastatuose yra 8-20 kvadratinų metrų, nerekomenduotina viršyti vienam darbuotojui skirtos darbo vietos ploto daugiau nei 2 kartus – t.y. 12 m².

Telefono ir interneto išlaidos. Kiekvienam įmonės administracinio personalo darbuotojui gali būti priskiriamas atskiras telefono abonto numeris. Tai gali būti tiek fiksuoto ryšio, tiek mobiliojo ryšio telefono abonentas. Taip pat gali būti priskiriama atskiras abonentas fakso linijai. Tačiau, jei įmonės administracinis personalas dirba vienoje patalpoje, įmonei dažniausiai priskiriamas tik vienas telefono abonto numeris ir/ar fakso linijos abonto numeris. Telefono abonto numeris įmonei priskiriamas įmonės vadovo įsakymu. Pareiškėjas ir partneriai turi užtikrinti, jog šie telefono abonentai bus naudojami tik įmonės veikloms. Už tikslingą telefono abonto naudojimą įmonės veikloms atsakingas įmonės vadovas, kuris turi užtikrinti naudojimo tikslingumą per įvairius kontrolės mechanizmus (detaliųjų skambučių išsklotinių peržiūra ar kita).

Jei įmonė naudojami mokamomis interneto paslaugomis, ji gali mokėti už interneto ryšį, kuriuo naudojami įmonės administracinis personalas, įtraukti į administravimo išlaidas. Paprastai interneto

ryšys tiekiamas per fiksuoto ryšio, kabelinės televizijos linijas. Atskirais atvejais, jei nėra jokių kitų galimybių, pareiškėjas gali pirkti ir mobiliojo interneto ryšio paslaugas (pvz. OMNI CONNECT).

Turto nusidėvėjimo išlaidos. Pagrindinis turtas, kuris yra naudojamas administracinio personalo veikloje, yra kompiuterinė technika, į kurią įeina, kompiuteris, spausdintuvas, fakso aparatas, kita periferinė įranga (skeneriai, išoriniai kaupikliai, išoriniai modemai ir t.t), taip pat programinė įranga ir baldai. Ši įranga turi būti naudojama įmonės administravimo tikslams (LR finansų ministerija, 2015).

Paramos, labdaros patirtos išlaidos. Mokesčio mokėtojams, pagal LR labdaros ir paramos įstatymą (Žin., 2006, Nr. 4-96) turintiems teisę teikti labdarą ir paramą, iš pajamų leidžiama atskaityti visas išmokas, įskaitant perleistą turtą, suteiktas paslaugas, kurios LR labdaros ir paramos įstatymo nustatyta tvarka skirtos labdarai ir paramai (Žin., 2001, Nr. 110-3992). Paramos teikėjai, išskyrus fizinius asmenis privalo tvarkyti teikiamos paramos apskaitą: joje nurodyti duomenis apie konkrečius paramos gavėjus, paramos dalyką ir jo vertę. Paramos teikėjai LR Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir terminais privalo pateikti Valstybinei mokesčių inspekcijai metinę ataskaitą apie suteiktą paramą (Žin., 2001, Nr. 110-3992).

Tikslinga atskirai aptarti įmonės **reprezentavimo sąnaudas**, priskiriamas bendrosioms ir administracinėms įmonės veiklos sąnaudoms, kadangi šias sąnaudas patiria kiekviena įmonė. Reprezentacinės sąnaudos – tai vieneto lėšos, kurias jis skiria naujiems verslo ryšiams su kitais vienetais arba fiziniais asmenimis, išskyrus vieneto darbuotojus, akcininkus, savininkus bei kontroliuojamuosius ar kontroliuojančius vienetus ar kontroliuojančius nuolatinius gyventojus, užmegzti arba esamiems pagerinti (Žin., 2001, Nr. 110-3992). Reprezentacinės sąnaudos patiriamos konkrečių asmenų naudai (Mokesčių ir informacijos departamentas, 2013). Daugiausiai tokių sąnaudų įmonės patiria norėdamos užmegzti naujus verslo ryšius su potencialiais įmonės produkcijos ar paslaugų pirkėjais, investuotojais, galinčiais turėti įtakos įmonės veiklai. Reprezentacijos sąnaudos susijusios su įmonės įvaizdžio kūrimu bei išlaikymu. Prie reprezentacinių sąnaudų priskiriamos konkrečių asmenų naudai patirtos apgyvendinimo, vaišinimo, kultūros renginių lankymo, suvenyrų ir kitos sąnaudos. Reprezentacijos organizavimas turi būti įformintas vadovo įsakymu, o visos šios rengimo išlaidos registruojamos tik atitinkamai įformintų ir juridinę galią turinčių pirminių dokumentų pagrindu. Reprezentacinio renginio tikslas yra labai svarbus kriterijus, pripažįstant reprezentacijos išlaidas veiklos sąnaudoms. Tačiau reikia nepamiršti, kad iš pajamų atskaitoma ne daugiau kaip 75 procentai reprezentacinių sąnaudų (Žin., 2001, Nr. 110-3992), o prie reprezentacinių nepripažįstami renginiai, skirti įmonės darbuotojams. Jų naudai patirtos išlaidos nepripažįstamos reprezentacinėms sąnaudoms (Ivanauskienė, 2007). Reprezentacinėms sąnaudoms nepriskiriamos medžioklės, žvejybos, plaukiojimo jachtomis, golfo, azartinių lošimų, stovyklavimo išlaidos (Žin., 2001, Nr. 110-3992).

Abejotinas skolas. Skolos yra laikomos beviltiškomis, jeigu mokesčių mokėtojas negali jų susigražinti praėjus ne mažiau, kaip vieneriems metams nuo skolos sumos įtraukimo į mokesčio

mokėtojo pajamas arba nuo skolų atsiradimo užfiksavimo mokesčio mokėtojo apskaitos dokumentuose, arba jei skolininkas yra miręs ar paskelbtas mirusiu, arba likviduotas, arba bankrutavęs. Visais šiais atvejais mokesčių mokėtojas turi įrodyti skolos beviltiškumą ir pastangas šioms skoloms susigrąžinti. Spręsti, ar mokesčio mokėtojas negali susigrąžinti skolų ir stengiasi jas susigrąžinti, galima tik tada, kai skolininkui arba jo teisių perėmėjui pagal sutartį (sandorį) su mokesčio mokėtoju atsiranda pareiga sugrąžinti skolas (Žin., 2010, Nr. 70-3480).

Kompiuterizavus apskaitą, smulkesnis detalizavimas įvairiais pjūviais atliekamas atsižvelgiant į įmonės informacinius poreikius. Be anksčiau išvardytų išlaidų, bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms taip pat priskiriama (Burkšaitienė, 2012):

- transporto priemonių, bendrojo naudojimo (pavyzdžiui biuro) įrangos ir kito negamybinio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas;
- įvairūs nuostoliai (dėl nenudėvėto ilgalaikio materialiojo ir neamortizuoto nematerialiojo turto nurašymo anksčiau laiko; dėl vagysčių, gaisrų, stichinių nelaimių, kurios toje teritorijoje yra neįprastos, atsitiktinės; dėl parduoti netinkamų prekių nurašymo).

Apibendrinant galima teigti, kad veiklos sąnaudos skirstomos į pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas. Pardavimų sąnaudos – tai per tam tikrą ataskaitinį laikotarpį visos su įmonės pardavimais susijusios įmonės sąnaudos. Bendrosios ir administracinės sąnaudos – tai sąnaudos susijusios su įmonės valdymu bei sąlygomis visai įmonės veiklai vykdyti. Remiantis šiuo skirstymu 4.4. poskyryje analizuosime UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas, gilinsimės į veiklos sąnaudų straipsnių kitimo dinamiką.

2.3. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų struktūros analizė

Sąnaudų didėjimas yra daugelio įmonių problema. Gana dažnai įmonėse yra „sukuriamios nereikalingos“ sąnaudos. Šios išlaidos tiesiogiai nesusijusios su parduotų prekių pirkimu, bet reikalingos tam, kad įmonė galėtų normaliai funkcionuoti – pirkti ir parduoti prekes. Šių išlaidų dalis, tenkanti ataskaitinio laikotarpio pardavimams vadinama veiklos sąnaudomis ir savaime aišku, kad jos mažina uždirbtą pelną. Todėl norint gauti didesnę grynąją pelną, būtina ne tik ieškoti pigiau tas prekes parduodančių tiekėjų, bet ir mažinti veiklos sąnaudas.

Veiklos sąnaudoms priskiriamos visos įmonės veiklos išlaidos, kurių neįmanoma aiškiai susieti su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu. Įmonės veiklos sąnaudų struktūra pateikta 12 lentelėje.

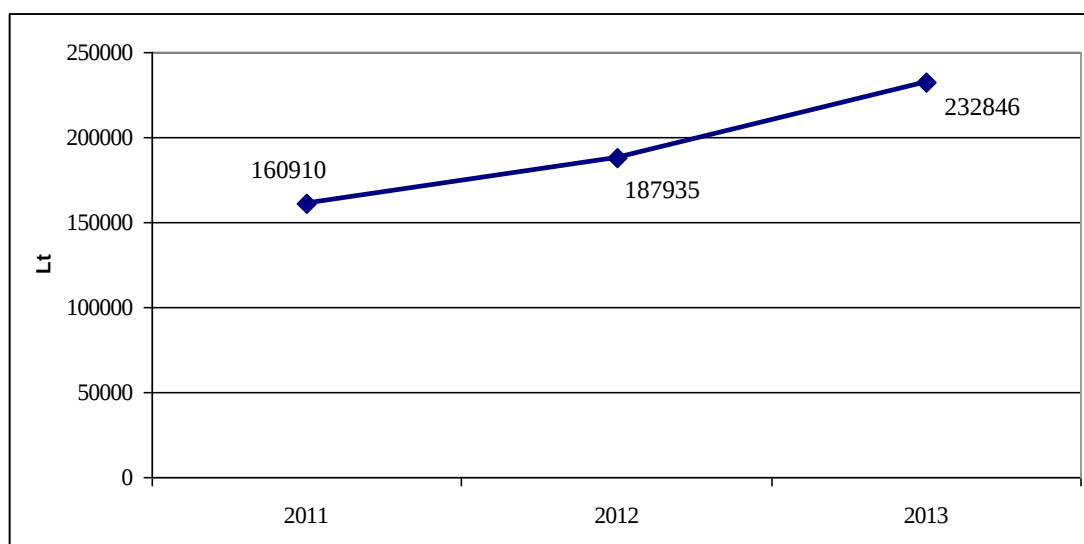
12 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūra

Sąskaita 61	UAB „Autotera“ veiklos sąnaudos
610	Pardavimų sąnaudos
6101	Pardavimų paslaugų sąnaudos
61011	Pardavimų transporto sąnaudos
6102	Banko paslaugų sąnaudos
6103	Ryšių sąnaudos
6104	Kitos pardavimų sąnaudos
61041	Reklamos ir skelbimų sąnaudos
61043	Reprezentacijos sąnaudos
610431	Reprezentacijos leidžiami atsiskaitymai
610432	Reprezentacijos neleidžiami atsiskaitymai
611	Bendrosios ir administracinės sąnaudos
6110	Patalpų nuomos sąnaudos
61101	Biuro nuomos sąnaudos
61102	Sandėlio nuomos sąnaudos
61103	Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos
6111	Automobilių remontas ir eksploatacija
61111	Automobilio kuro sąnaudos
61112	Automobilio eksploatacinės sąnaudos
61114	Automobilio draudimo sąnaudos
6114	Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos
61141	Darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos
611411	Atlyginimas už darbą
611413	Socialinis draudimas
611415	Garantinio fondo mokesčių sąnaudos
61142	Atostogų kaupimo rezervas
611421	Atostogų kaupimo rezervas
61143	Kitos darbuotojų sąnaudos
611431	Darbuotojų mokymo sąnaudos
6115	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos
61151	Materialaus turto nusidėvėjimo sąnaudos
6118	Kitos bendrosios sąnaudos
61181	Kanceliarinės prekės
61182	Mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudos
611821	Mažavertis inventorių – kompiuteriai
611822	Mažavertis inventorių – papildoma kompiuterinė įranga
611825	Kitas mažavertis inventorių
61185	Konsultacijos, mokymai, teisininkų paslaugos

12 lentelėje pateikta UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų struktūra leidžia išsamiai susipažinti kokias sąnaudas įmonė priskiria veiklos sąnaudoms.

2.4. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų analizė

Be sąnaudų negali būti uždirbama pajamų, be jų negali vykti jokia veikla. Sąnaudų lygio rodikliai parodo įmonės veiklos sąnaudų lygį arba kiek sąnaudų tenka vienam pardavimo litui. Manoma, kad veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų litui rodiklis neturėtų būti didesnis kaip 17-18 procentų, ir kuo jis bus mažesnis tuo geriau. 11 paveiksle pateikiama UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų dinamika 2011-2013 m.

11 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų dinamika

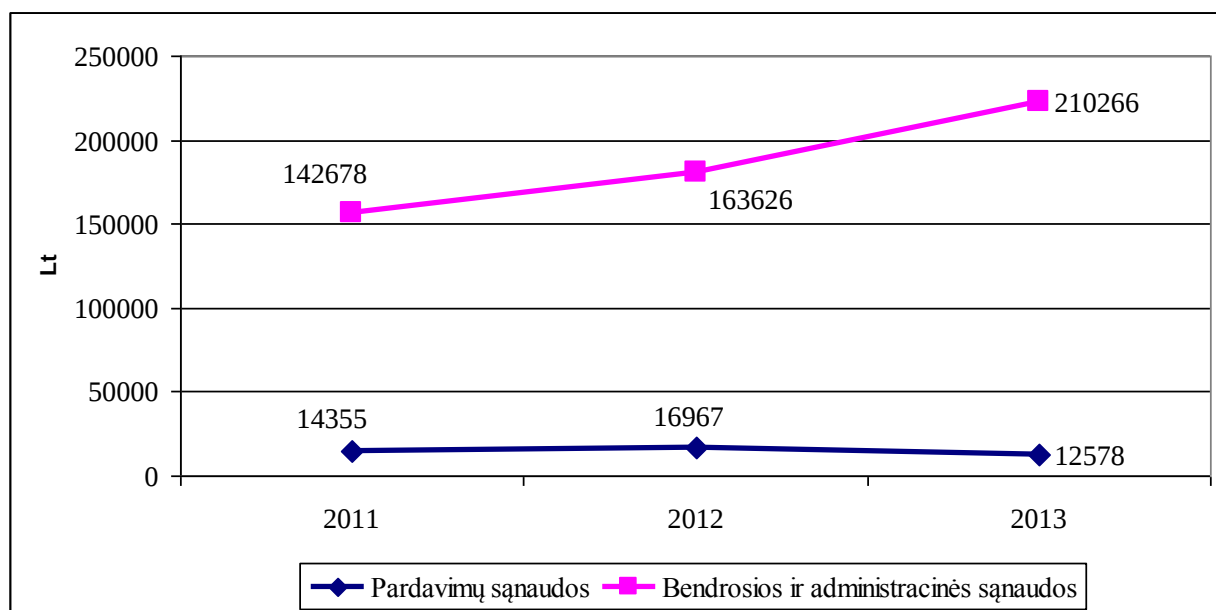
UAB „Autotera“ veiklos sąnaudos 2011 m., siekusios 160910 Lt, 2012 m. padidėjo iki 187935 Lt (16,79%), o 2013 m. dar paaugo beveik ketvirtadaliu (23,89%) ir siekė 232846 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu, įmonės veiklos sąnaudos padidėjo 71 936 Lt (žr. 11 pav.).

Analizuodami UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas gilinsimės į pardavimų sąnaudas bei bendrąsias ir administracines sąnaudas (žr. 13 lentelę), kadangi tokį veiklos sąnaudų skirstymą pasirinko UAB „Autotera“ finansininkė. 13 lentelėje pateikiama UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų kitimo analizė.

13 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų kaitos analizė

Lt	Sąs- kaita	2011	2012	2011-2012		2013	2012-2013		2013-2011	
				Lt	proc.		Lt	proc.	Lt	proc.
Veiklos sąnaudos	61	160910	187935	27025	16.78	232846	44911	23.90	71936	40.68
Pardavimų sąnaudos	610	14355	16967	2612	18.20	12578	-4389	-25.87	-1777	-7.67
Pardavimų paslaugų sąnaudos	6101	1251	1865	614	49.08	1768	-97	-5.20	517	43.88
Banko paslaugų sąnaudos	6102	2038	2066	28	1.37	2310	244	11.81	272	13.18
Ryšių sąnaudos	6103	4473	5084	611	13.66	4886	-198	-3.89	413	9.77
Kitos pardavimo sąnaudos	6104	6593	7952	1359	20.61	3615	-4337	-54.54	2978	-33.93
Bendrosios ir administracinės sąnaudos	611	142678	163626	20948	14.68	210266	46640	28.50	67588	43.18
Patalpų nuomos sąnaudos	6110	13489	12593	-896	-6.64	17884	5291	42.02	4395	35.38
Automobilių remontas ir eksploatacija	6111	27180	44018	16838	61.95	54022	10004	22.73	26842	84.68
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	6114	84961	100283	15322	18.03	125885	25602	25.53	40924	43.56
Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	6115	5000	4503	-497	-9.94	7624	3121	69.31	2624	59.37
Kitos bendrosios sąnaudos	6118	12047	2229	-9818	-81.50	4851	2622	117.63	-7196	36.13
Veiklos mokesčių sąnaudos	612	1911	2647	736	38.51	2617	-30	-1.13	706	37.38
Turto vertės sumažėjimo sąnaudos	613	1965	4695	2730	138.93	7384	2689	57.27	5419	196.2

13 lentelėje pateikta UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų kitimo analizė atskleidė, kad 2011-2013 m. įmonės veiklos sąnaudos padidėjo 40,68%. 12 paveiksle pateikiamas UAB „Autotera“ pardavimų ir bendrųjų bei administracinių sąnaudų dinamika 2011-2013 m.

12 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų dinamika

12 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad įmonės bendrosios ir administracinės sąnaudos visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) pasižymėjo augimo tendencija. Jeigu 2011 m. įmonės bendrosios ir administracinės sąnaudos, siekė 142 678 Lt, tai 2012 m. jos paaugo 14,68% ir siekė 163 626 Lt. 2013 m. įmonės bendrosios ir administracinės sąnaudos dar padidėjo 28,50% ir siekė 210 266 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu įmonės bendrosios ir administracinės sąnaudos paaugo 43,18%.

Įmonės pardavimų sąnaudoms būdinga augimo ir mažėjimo tendencija (žr. 12 pav.). Jeigu 2011 m. įmonės pardavimų sąnaudos siekė 14 355 Lt, tai 2012 m. jos paaugo 18,20% ir siekė 16 967 Lt. Tačiau 2013 m. įmonės pardavimų sąnaudos ženkliai sumažėjo (25,87%) ir siekė 12 578 Lt. viso analizuojamu laikotarpiu pardavimų sąnaudos sumažėjo 7,67%.

Apibendrinant galima teigti, kad 2011-2013 m. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas sudarančioms pardavimų sąnaudoms būdinga augimo ir mažėjimo tendencija. Įmonės bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms būdinga tik augimo tendencija.

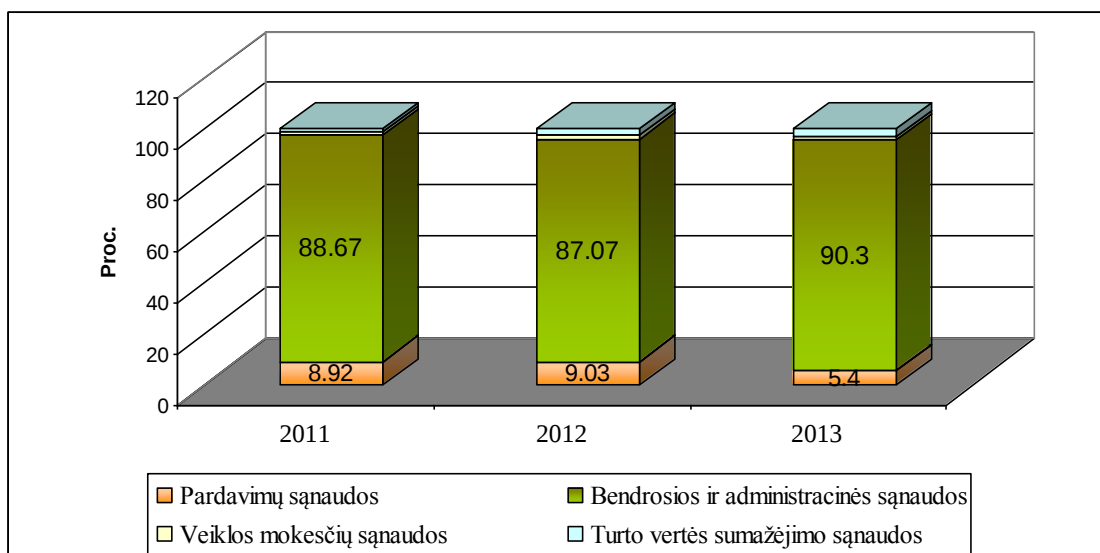
Siekiant geriau suvokti kokią veiklos sąnaudų dalį užima pardavimų ir bendrosios ir administracinės sąnaudos, 14 lentelėje pateikiama UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūros analizė.

14 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūros analizė

	Sąskaita	2011		2012		2013	
		Lt	proc.	Lt	proc.	Lt	proc.
Veiklos sąnaudos	61	160910	100.00	187935	100.00	232846	100.00
Pardavimų sąnaudos	610	14355	8.92	16967	9.03	12578	5.40
Bendrosios ir administracinės sąnaudos	611	142678	88.67	163626	87.07	210266	90.30
Veiklos mokesčių sąnaudos	612	1911	1.19	2647	1.41	2617	1.12
Turto vertės sumažėjimo sąnaudos	613	1965	1.22	4695	2.50	7384	3.17

14 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) didžiausią veiklos sąnaudų dalį sudarė bendrosios ir administracinės sąnaudos. Jeigu 2011 m. bendrosios ir administracinės sąnaudos siekė 142 678 Lt., tai 2012 m. šios sąnaudos paaugo iki 163 626 Lt, o 2013 m. dar padidėjo iki 210 266 Lt.

UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų 2011-2013 m. struktūros dinamika pristatoma 13 paveiksle.

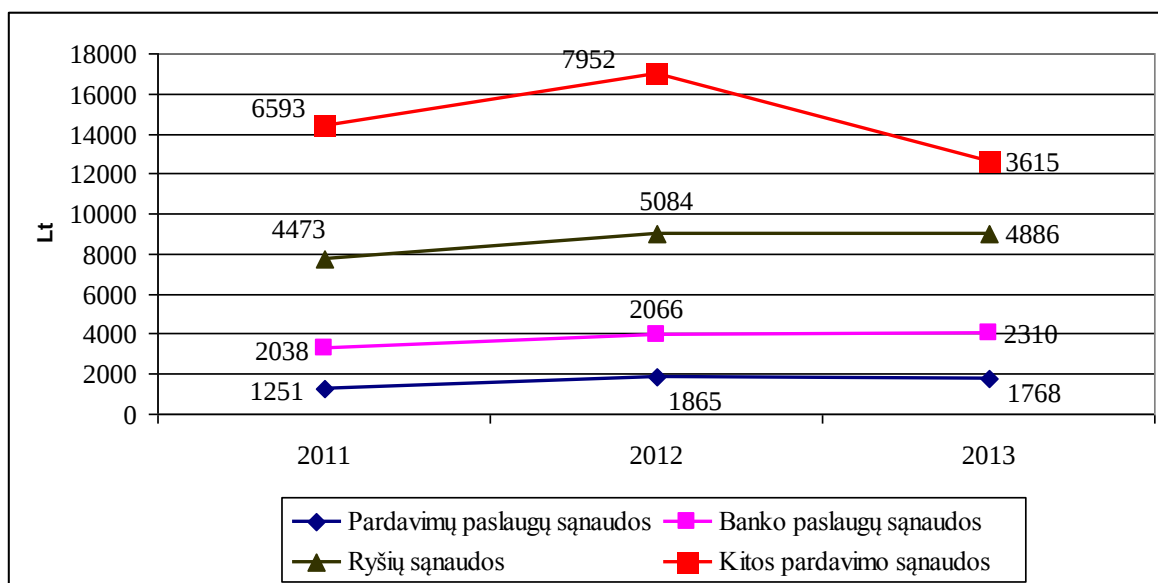

13 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų struktūros dinamika

13 paveiksle pateikta UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų struktūros dinamika atskleidžia, kad visu analizuojamu laikotarpiu, bendrosios ir administracinės sąnaudos sudarė vidutiniškai 88,68% visų veiklos sąnaudų. Pardavimų sąnaudos, 2011 m. siekusios 8,92% visų veiklos sąnaudų, 2012 m. dar kiek padidėjo ir siekė 9,03% visų veiklos sąnaudų, tačiau 2013 m. ženkliai sumažėjo ir siekė 5,4% visų veiklos sąnaudų. Vidutiniškai analizuojamu laikotarpiu pardavimų sąnaudos suarė 7,78%.

14 paveiksle pateikiama UAB „Autotera“ pardavimų sąnaudų dinamika 2011-2013 m.

Analizuojant UAB „Autotera“ pardavimų sąnaudų kitimą 2011-2013 m. pastebėta, kad didžiausią pardavimų sąnaudų dalį sudaro kitos pardavimų sąnaudos (žr. 14 pav.). 2011 m. kitos pardavimų sąnaudos siekusios 6 593 Lt, 2012 m. išaugo 20,61% ir siekė 7 952 Lt. Tačiau 2013 m. kitos pardavimų sąnaudos ženkliai sumažėjo (54,54%) ir siekė 3 651 Lt.

14 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pardavimų sąnaudų dinamika

Analizuojant UAB „Autotera“ pardavimų sąnaudų kitimą 2011-2013 m. pastebėta, kad didžiausią pardavimų sąnaudų dalį sudaro kitos pardavimų sąnaudos (žr. 14 pav.). 2011 m. kitos pardavimų sąnaudos siekusios 6 593 Lt, 2012 m. išaugo 20,61% ir siekė 7 952 Lt. Tačiau 2013 m. kitos pardavimų sąnaudos ženkliai sumažėjo (54,54%) ir siekė 3 651 Lt.

Banko paslaugų sąnaudoms būdinga augimo tendencija visu analizuojamu laikotarpiu nuo 2 038 Lt iki 2 310 Lt (žr. 14 pav.).

Ryšių sąnaudos padidėjusios 2012 m. (lyginant su 2011 m.) nuo 4473 Lt iki 5084 Lt, 2013 m. kiek sumažėjo (198 Lt) ir siekė 4886 Lt. Pardavimų paslaugų sąnaudoms, taip pat būdinga augimo tendencija 2012 m. (1 865 Lt) ir mažėjimas 2013 m. (1 768 Lt).

15 lentelėje pateikiama UAB „Autotera“ pardavimų sąnaudų straipsnių analizė.

15 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. pardavimų sąnaudų analizė

	Sąskaita	2011		2012		2013	
		Lt	proc.	Lt	proc.	Lt	proc.
Pardavimų sąnaudos	611	14355	100.00	16967	100.00	12578	100.00
Pardavimų paslaugų sąnaudos	6101	1251	8.71	1865	10.99	1768	14.06
Banko paslaugų sąnaudos	6102	2038	14.20	2066	12.18	2310	18.37
Ryšių sąnaudos	6103	4473	31.16	5084	29.96	4886	38.86
Kitos pardavimo sąnaudos	6104	6593	45.93	7952	46.87	3615	28.74

15 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad kitos pardavimų sąnaudos, 2011-2012 m. siekė vidutiniškai 46,4% įmonės pardavimų sąnaudų ir užėmė didžiausią dalį pardavimų sąnaudų struktūroje. Tačiau 2013 m. įmonės kitos pardavimų sąnaudos ženkliai sumažėjo ir sudarė tik ketvirtadalį (28,74%) įmonės pardavimo sąnaudų (žr. 15 lentelę).

Ryšių sąnaudos analizuojamu laikotarpiu sudarė trečdalį įmonės pardavimų sąnaudų, banko paslaugų sąnaudos išaugo nuo 14,20% iki 18,37%, parADVIMO paslaugų sąnaudoms taip pat būdinga augimo tendencija (žr. 15 lentelę).

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Autotera“ veiklos sąnaudoms būdinga augimo tendencija. Veiklos sąnaudas sudarančios pardavimų sąnaudos 2011-2013 m. sumažėjo 7,67%, tačiau bendrosios ir administracinės sąnaudos išaugo 43,18%. Pardavimo sąnaudų struktūroje didžiausią dalį sudarė kitos pardavimo sąnaudos, tačiau 2013 m. jos ženkliai sumažėjo. Trečdalį pardavimo sąnaudų sudarė ryšių sąnaudos, 2013 m. siekusios 38,86%.

Kadangi didžiausią dalį UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų sudaro bendrosios ir administracinės sąnaudos, šių sąnaudų straipsnių analizė pateikiama 16 lentelėje.

16 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų kaitos analizė

	Sąs- kaita	2011	2012	2011-2012		2013	2012-2013		2013-2011	
				Lt	proc.		Lt	proc.	Lt	proc.
Bendrosios ir administracinės sąnaudos	611	142678	163626	20948	14.68	210266	46640	28.50	67588	43.18
Patalpų nuomos sąnaudos	6110	13489	12593	-896	-6.64	17884	5291	42.02	4395	35.38
Biuro nuomos sąnaudos	61101	3064	3064	0	0.00	3064	0	0.00	0	0.00
Sandėlio nuomos sąnaudos	61102	5980	5980	0	0.00	5980	0	0.00	0	0.00
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	61103	4445	3549	-896	-20.16	8840	5291	149.08	4396	128.92
Automobilių remontas ir eksploatacija	6111	27180	44018	16838	61.95	54022	10004	22.73	26842	84.68
Automobilio kuro sąnaudos	61111	22503	32780	10277	45.67	35700	2920	8.91	13197	54.58
Automobilio eksploatacinės sąnaudos	61112	3346	9804	6458	193.01	16465	6661	67.94	13119	260.95
Automobilio draudimo sąnaudos	61114	1329	1435	106	7.96	1858	423	22.77	529	30.73
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	6114	84961	100283	15322	18.03	125885	25602	25.53	40924	43.56
Darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos	61141	79239	94748	16038	20.24	115496	20748	21.90	36786	41.14
Atostogų kaupimo rezervas	61142	5353	3935	-1418	-26.49	3419	-516	-13.11	-1934	-39.60
Kitos darbuotojų sąnaudos	61143	370	1599	1229	332.16	6970	5371	335.90	6600	668.00
Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	6115	5000	4503	-497	-9.94	7624	3121	69.31	2624	59.37
Kitos bendrosios sąnaudos	6118	12047	2229	-9818	-81.50	4851	2622	117.63	-7196	36.13

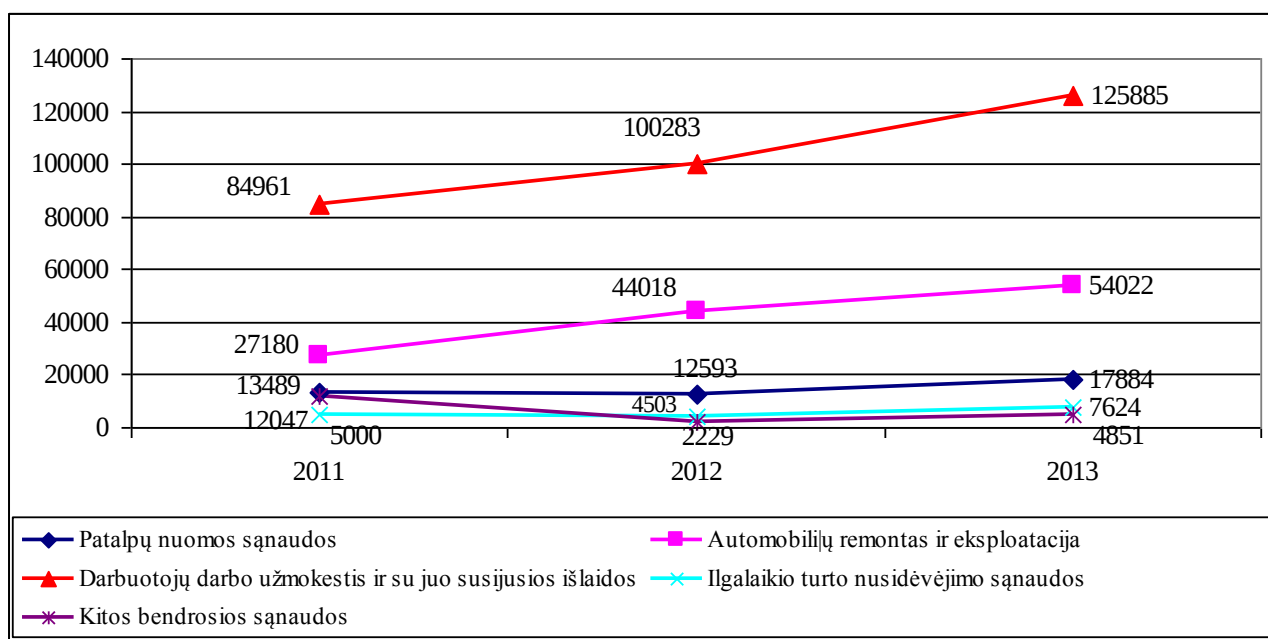
Analizuojant UAB „Autotera“ bendrąsias ir administracines sąnaudas pastebėta, kad joms priskiriamos sąnaudos, 2011-2013 m. pasižymėjo augimo tendencija. Patalpų nuomos sąnaudos 2011-2013 m. išaugo 35,38%. Nors analizuojamu laikotarpiu biuro ir sandėlio nuomos sąnaudos, liko nepakitusios, ženkliai išaugo patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos (žr. 16 lentelę).

Automobilių remonto sąnaudos 2011-2013 m. išaugo netgi 84,68%. Ženkliai augant automobilio kuro sąnaudoms (54,58%), automobilio draudimo sąnaudoms (30,73%) ypatingai išaugo automobilio eksploatacijos sąnaudos – 260,95% (žr. 16 lentelę).

Darbuotojų darbo užmokesčiui ir su juo susijusioms sąnaudoms taip pat būdinga augimo tendencija (43,56%). 2011-2013 m. mažėjant atostogų kaupimo rezervui (39,60%), ženkliai didėjo darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos – 41,14% ir ypatingai ženkliai išaugo kitos darbuotojų sąnaudos – 668,00% (žr. 16 lentelę).

Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudoms bei kitoms bendrosioms sąnaudoms 2011-2013 m. taip pat būdinga augimo tendencija (žr. 16 lentelę).

15 paveiksle pateikiama UAB „Autotera“ bendrųjų ir administracinių sąnaudų dinamika 2011-2013 m.

15 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų dinamika

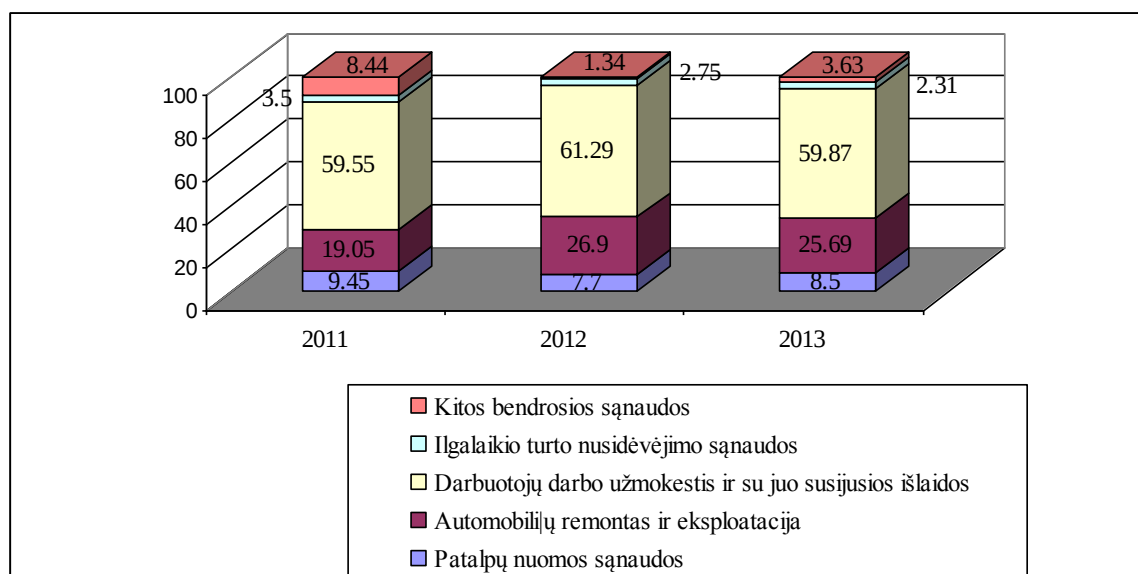
15 paveiksle pateikta UAB „Autotera“ bendrųjų ir administracinių sąnaudų dinamika 2011-2013 m. pasižymėjo augimo tendencija. Nuo 2011 m. iki 2013 m. kitos bendrosios sąnaudos padidėjo 36,13%, patalpų nuomos sąnaudos – 35,38%, darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių išlaidos – 43,56%, ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos – 59,37%. Daugiausiai nuo 2011 m. iki 2013 m. išaugo automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudos – 84,68%.

UAB „Autotera“ 2011-2013 m. administracinių ir bendrųjų sąnaudų struktūros analizė pateikiama 17 lentelėje.

17 lentelė. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų struktūros analizė

Bendrosios ir administracinės sąnaudos	Sąs- kaita	2011		2012		2013	
		Lt	proc.	Lt	proc.	Lt	proc.
		142678	100.00	163626	100.00	210266	100.00
Patalpų nuomos sąnaudos	6110	13489	9.45	12593	7.70	17884	8.50
Biuro nuomos sąnaudos	61101	3064	2.15	3064	1.87	3064	1.46
Sandėlio nuomos sąnaudos	61102	5980	4.19	5980	3.65	5980	2.84
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	61103	4445	3.16	3549	2.17	8840	4.20
Automobilių remontas ir eksploatacija	6111	27180	19.05	44018	26.90	54022	25.69
Automobilio kuro sąnaudos	61111	22503	15.77	32780	20.03	35700	16.98
Automobilio eksploatacinės sąnaudos	61112	3346	2.35	9804	5.99	16465	7.83
Automobilio draudimo sąnaudos	61114	1329	0.93	1435	0.88	1858	0.88
Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	6114	84961	59.55	100283	61.30	125885	59.87
Darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos	61141	79239	55.54	94748	57.91	115496	54.93
Atostogų kaupimo rezervas	61142	5353	3.75	3935	2.40	3419	1.63
Kitos darbuotojų sąnaudos	61143	370	0.26	1599	0.98	6970	3.31
Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	6115	5000	3.50	4503	2.75	7624	3.63
Kitos bendrosios sąnaudos	6118	12047	8.44	2229	1.34	4851	2.31

17 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) didžiąją bendrųjų ir administracinių sąnaudų dalį sudarė darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos. 2011 m. darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos siekė 59,55%, 2012 m. jis dar paaugo 1,75% ir sudarė 61,30% įmonės bendrųjų ir administracinių sąnaudų. 2013 m. darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių išlaidų sąnaudos sumažėjo 1,43% ir sudarė 59,87 bendrųjų ir administracinių įmonės sąnaudų. Bendrųjų ir administracinių sąnaudų struktūra 2011-2013 m. pateikiama 16 paveiksle.

16 pav. UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrųjų ir administracinių sąnaudų struktūros dinamika

16 paveiksle pateikti duomenys atskleidžia, kad darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudų 2011-2013 m. sudarė daugiau kaip pusę visos UAB „Autotera“ bendrųjų ir administracinių sąnaudų vertės. Visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių sąnaudų vidurkis siekė 60,23%. Ketvirtadalį įmonės bendrųjų ir administracinių sąnaudų sudaro automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudos, visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) siekusios 23,88%. Apie dešimtadalį įmonės bendrųjų ir administracinių sąnaudų sudarė patalpų nuomos sąnaudos, analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) siekusios vidutiniškai 8,55%.

2.5. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų analizės išvados

Analizuojant UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas 2011-2013 m. nustatyta, kad didžiausią veiklos sąnaudų dalį sudarė bendrosios ir administracinės sąnaudos, visu analizuojamu laikotarpiu, sudariusios vidutiniškai 88,68% visų veiklos sąnaudų.

Analizuojant UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrąsias ir administracines sąnaudas, nustatyta, kad didžiąją bendrųjų ir administracinių sąnaudų dalį sudarė darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos. Visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių išlaidų vidurkis siekė 60,23%.

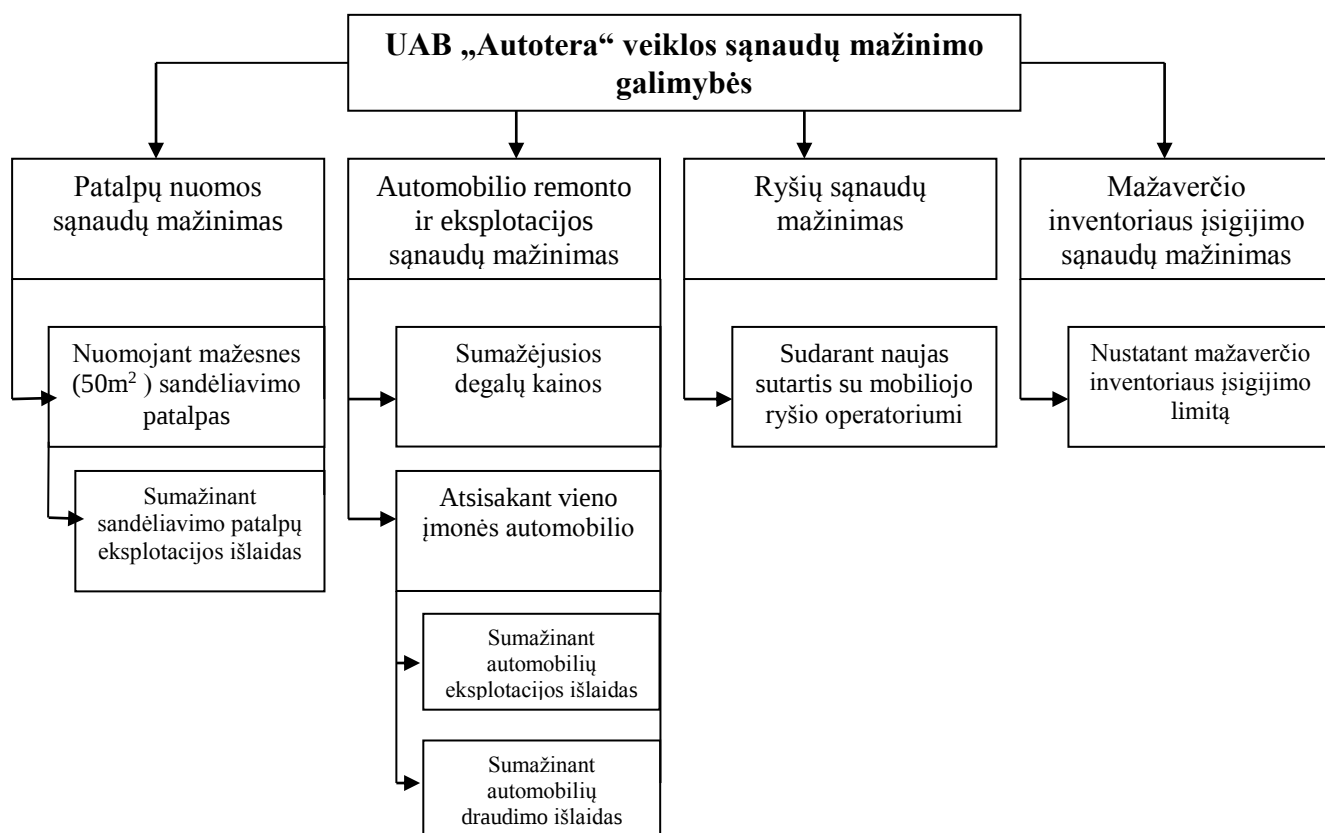
Analizuojant UAB „Autotera“ 2011-2013 m. bendrąsias ir administracines sąnaudas, nustatyta, kad apie ketvirtadalį bendrųjų ir administracinių sąnaudų sudarė automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudos. Visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudų vidurkis siekė 23,88%. Automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudos nuo 2011 m. iki 2013 m. išaugo 84,68%.

Patalpų nuomos sąnaudoms priskiriamos patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos nuo 2011 m. iki 2013 m. išaugo 128,92%.

3. UAB „AUTOTERA“ VEIKLOS SĄNAUDŲ MAŽINIMO PROJEKTINIAI SKAIČIAVIMAI

UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų analizė atskleidė, kad labiausiai įmonės finansinei būklei kenkia patalpų nuomos sąnaudos, automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudos, ryšių sąnaudos bei mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudos. Šioje darbo dalyje pateikiami pasiūlymai, kaip įmonė galėtų sumažinti šias veiklos sąnaudas ir pateikiami projektinius skaičiavimai, kurie parodo įmonės sutaupymo galimybes.

17 paveiksle pateikiamos UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo galimybės ir priemonės.

17 pav. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo galimybės ir priemonės

Mažinant UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas tikslinga mažinti patalpų nuomos sąnaudas, mažinant sandėliavimo patalpų plotą ir su juo susijusias nuomojamų patalpų eksploatacijos išlaidas; automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudas, kurios mažėja dėl sumažėjusių degalų kainų, atsisakant vieno įmonės automobilio ir taip mažinant automobilio eksploatacijos išlaidas, bei išlaidas privalomajam transporto priemonių valdytojų (vairuotojų) civilinės atsakomybės draudimui; ryšių sąnaudas, perrašant sutartis su mobiliojo ryšio tiekėju; mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas, nustatant mažaverčio inventoriaus įsigijimo limitą.

3.1. UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų mažinimas

Analizuojant UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas nustatyta, kad 2011-2013 m. patalpų nuomos sąnaudos (biuro ir sandėlio nuoma, jų eksploatacijos ir išlaikymas) sudarė vidutiniškai 8,5% bendrųjų ir administracinių sąnaudų, priskiriamų įmonės veiklos sąnaudoms (žr. 16 pav.). 18 lentelėje pateikiama įmonės nuomojamų patalpų ir jų eksploatacijų sąnaudų analizė vienam mėnesiui 2013 m.

18 lentelė. UAB „Autotera“ 2013 m. patalpų nuomos sąnaudos mėnesiui

Patalpų nuomos sąnaudos:	Kaina metams Lt	Viso ploto kaina vienam mėnesiui Lt	Plotas m²	Mėnesiui Lt/1 m²
Biuro nuomos sąnaudos	3064	255	30	8.5
Sandėlio nuomos sąnaudos	5980	498	100	4,98
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	8840	734	100	7,34
Viso sandėliavimo patalpų nuomos, eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	14820	1232	-	12,32

18 lentelėje pateikti duomenys atskleidė, kad UAB „Autotera“ biuro nuomos sąnaudos viena mėnesiui siekia 255 Lt. Biuro nuomos sąnaudos apima tiek patalpų nuomos sąnaudas, tiek jų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudas. Biuro nuomos sąnaudos nekito visu analizuojamu laikotarpiu, kadangi nuomos mokestis mokamas pagal tarp įmonės ir patalpų savininko pasirašytą nuomos sutartį. Jeigu 2011 m. biuro nuomos sąnaudos siekė 3064 Lt, tai 2012 m. ir 2013 m. išliko toks pat (3064 Lt.), arba 8,5 Lt už kvadratinį metrą mėnesiui.

UAB „Autotera“ nuomojasi 100 m² sandėliavimo patalpas. Sandėlio nuomos sąnaudos apima tik patalpų nuomos sąnaudas. Patalpų nuoma, kaip ir biuro nuoma nekito visu analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.), kadangi sandėlio nuomos mokestis mokamas pagal UAB „Autotera“ ir patalpų nuomos savininkų pasirašytą nuomos sutartį. Sandėlio nuoma vienam mėnesiui 2013 m. siekia 498 Lt, arba 4,98 Lt m²/mėn.

Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos nuo 2011 m. iki 2013 m. išaugo 128,92%. Ypatingai staigus patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudų augimas stebimas 2013 m., siekęs 149,08%. 18 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad UAB „Autotera“ 100 m² sandėliavimo patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos vienam mėnesiui siekia 734 Lt, arba 7,34 Lt m²/mėn. Ši suma kas mėnesį skiriama sandėliavimo patalpų komunaliniams mokesčiams (šildymui, mokesčiams už elektrą ir t.t.).

Viso per mėnesį įmonė už sandėliavimo patalpas moka vidutiniškai 1 232 Lt, arba 12,32 m²/mėn. Siekiant mažinti UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas, tikslinga mažinti patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudas, mažinant nuomojamų sandėliavimo patalpų plotą, kadangi įmonės galėtų įsirengti ir mažesnėse sandėliavimo patalpose, siekiančiose iki 50 kvadratinį metrų. Tokiu būdu, sumažėtų sandėliavimo patalpų nuomos bei eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos (žr. 19 lentelę).

19 lentelė. UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų projektiniai skaičiavimai

Patalpų nuomos sąnaudos	Kaina metams Lt	Viso ploto kaina vienam mėnesiui Lt	Plotas m ²	Mėnesiui Lt/1 m ²
Biuro nuomos sąnaudos	3064	255	30	8.5
Sandėlio nuomos sąnaudos	2990	249	50	4,98
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	4420	367	50	7,34
Viso sandėliavimo patalpų nuomos, eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	7410	617	-	12,32

19 lentelėje pateikti duomenys atskleidė, kad sumažinus įmonės sandėliavimo patalpas, už jų nuomą vidutiniškai kas mėnesį būtų mokama 249 Lt (buvo mokama 498 Lt) – 2 990 Lt per metus (buvo mokama 5 980 Lt). Sandėliavimo patalpų ir eksploatacijos sąnaudos, sumažinus sandėliavimo patalpų plotą iki 50 m², vidutiniškai siektų 367 Lt per mėnesį (buvo 734 Lt) – 4 420 Lt per metus (buvo 8 840 Lt). 20 lentelėje pateikta UAB „Autotera“ esamų patalpų nuomos sąnaudų ir projektinių skaičiavimų analizė.

20 lentelė. UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudų ir projektinių skaičiavimų analizė

Patalpų nuomos sąnaudos	Sąnaudos metams Lt	Sąnaudos vienam mėnesiui Lt	Planuojamos sąnaudos metams Lt	Planuojamos sąnaudos mėnesiui Lt	Pokytis metams Lt	Pokytis metams %
Biuro nuomos sąnaudos	3064	255	3064	255	0	0.0
Sandėlio nuomos sąnaudos	5980	498	2990	249	2990	50.00%
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	8840	734	4420	367	4420	50.00%
Viso sandėliavimo patalpų nuomos, eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	14820	1232	7410	617	7210	48.65%

20 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad sumažinus įmonės sandėliavimo patalpų plotą, galima sumažinti sandėliavimo patalpų nuomos sąnaudas bei eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudas. Viso per metus įmonė gali sutaupyti iki 7 210 Lt, arba 2 090 Eurų (Nuo 2015 m. Lietuvoje įvestas Eurais, tad įmonė veiklos sąnaudų mažinimas būtų pagrįstas Euro pinigine išraiška), arba sumažinti patalpų nuomos sąnaudas 48,65%.

Apibendrinant galima teigti, kad mažinant UAB „Autotera“ patalpų nuomos sąnaudas tikslinga mažinti sandėliavimo patalpų plotą, tokiu būdu 48,65% mažinant sandėliavimo patalpų nuomos bei eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudas (7 210 Lt.).

3.1.1. UAB „Autotera“ automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudų mažinimas

2011-2013 m. apie ketvirtadalį (23,88%) UAB „Autotera“ veiklos sąnaudoms priskiriamų bendrųjų ir administracinių sąnaudų sudarė automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudos.

UAB „Autotera“ disponuoja 3 automobiliais: dyzelinu varomais dviem VW Caddy, 2006 m. ir 2011 m., Audi A6, 2005 m. Analizuojamu laikotarpiu (2011-2013 m.) automobilio kuro sąnaudos sudarė vidutiniškai 30 327 Lt metams. Nuo 2012 m. ženkliai pakilus dyzelino kainoms, automobilių kuro sąnaudos padidėjo 45,67%, 2013 m. – dar didėjo 8,91%. Viso nuo 2011 m. automobilio kuro sąnaudos didėjo 54,58% (žr. 21 lentelę). 2013 m. dyzelio litras kainavo vidutiniškai 4,7 Lt. Viso analizuojamu laikotarpiu įmonė pirko apie 7 596 litrų degalų.

Automobilių eksploatacinės sąnaudos apima jų techninę priežiūrą: tepalų keitimą, važiuoklės bei variklio priežiūrą, automobilio paruošimą žiemai, vasarai (padangų keitimas ir t.t.). Vidutiniškai vieno automobilio eksploatacijai įmonės per metus išleidžia apie 5 488 Lt.

Automobilių draudimo sąnaudoms priskiriamas privalomasis transporto priemonių valdytojų (vairuotojų) civilinės atsakomybės draudimas. Vienam automobiliui apdrausti, įmonė vidutiniškai skiria 619 Lt per metus (žr. 21 lentelę). Pastebėta, kad ši suma kasmet vis didėjo. Tai sąlygojo automobilių vairuotojų patirti eismo įvykiai ir su tuo susijęs privalomasis transporto priemonių valdytojų (vairuotojų) civilinės atsakomybės draudimo brangimas.

21 lentelė. UAB „Autotera“ automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė

	Automobilio kuro sąnaudos	Automobilio eksploatacinės sąnaudos	Automobilio draudimo sąnaudos
Automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudos 2013 m.			
Sąnaudos per metus - 54023 Lt	35700 Lt	16465 Lt	1858 Lt
1l dyzelio kaina	7596 litrai * 4,7 Lt	-	-
Vieno automobilio eksploatacinės sąnaudos		5488*3 (automobiliai)	619*3 (automobiliai)
Automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudų projekcinis skaičiavimas			
Sąnaudos per metus – 43357 Lt	31143 Lt	10976 Lt	1238 Lt
1l dyzelio kaina	7596 litrai * 4,1 Lt	-	-
Vieno automobilio eksploatacinės sąnaudos		5488*2 (automobiliai)	619*2 (automobiliai)
Pokytis Lt			
10666	4557	5489	620
Pokytis %			
19.74	12.76	33.34	33.37

Siekiant mažinti UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas, tikslinga mažinti automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudas, atsisakant vieno įmonės automobilio, tokiu būdu 33,37% sutaupant privalomojo transporto priemonių valdytojų (vairuotojų) civilinės atsakomybės draudimo sąnaudas (620 Lt), bei 33,34% automobilio eksploatacijos sąnaudas (techninės priežiūros, paruošimo kintantiems metų sezonams ir t.t.) (5 489 Lt).

Reikia pastebėti, kad didelę automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudų dalį 17,59% (žr. 21 lentelę) sudarė kuro sąnaudos. 2015 m. dyzelino kaina ženkliai sumažėjusi, lyginant su 2013 m. Jeigu 2013 m. 1 litras dyzelino kainavo vidutiniškai 4,7 Lt, tai 2015 m. už 1 litrą dyzelino mokama 1,17 Eurų (4,1 Lt). Sumažėjusi degalų kaina 12,76% mažina UAB „Autotera“ automobilio kuro sąnaudas (4 557 Lt).

Apibendrinant galima teigti, kad mažinant UAB „Autotera“ automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudas, siekiant sumažinti įmonės veiklos sąnaudas, tikslinga mažinti įmonei priklausančių automobilių skaičių, kadangi įmonėje dirba 5 darbuotojai, kurie savo veiklas gali atlikti naudodamiesi dviem įmonės automobiliais. Tokiu būdu įmonė sutaupytų iki 6 109 Lt per metus (arba 1 771 Eurų) arba 33,52% automobilio eksploatacijos sąnaudų. Sumažėjusios kuro sąnaudos leidžia įmonei 12,75% sumažinti kuro sąnaudas iki 4 557 Lt per metus (arba 1 321 Eurų). Viso sumažėjusios kuro sąnaudos dėl sumažėjusios kuro kainos, sumažėjusios automobilio eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos atsisakius vieno automobilio ir taip sumažinus privalomajam transporto priemonių valdytojų (vairuotojų) civilinės atsakomybės draudimui skirtas sąnaudas bei automobilio techninio aptarnavimo sąnaudas, įmonė per metus sutaupytų iki 10 666 Lt (arba 3 092 Eurų) bei 19,73% sumažintų automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudas.

3.1.2. UAB „Autotera“ ryšių sąnaudų mažinimas

UAB „Autotera“ ryšių sąnaudos, sudarančios vidutiniškai trečdalį įmonės pardavimų sąnaudų, pasižymėjo augimo tendencija 2013 m. Ryšio paslaugoms įmonė analizuojamu laikotarpiu išleido 14 443 Lt. ryšių sąnaudos apima interneto tiekėjo paslaugas ir mobiliojo ryšio paslaugas.

Nors įmonės darbuotojų skaičius nesikeitė, tačiau ryšių sąnaudoms 2012 m. būdingas augimas (nuo 4 473 Lt 2011 m. iki 5 084 Lt, 2012 m.) ir neženklaus mažėjimas 2013 m. (4 886 Lt).

Įmonė naudoja UAB „Omnitel“ mobilaus ryšio paslaugomis. Įmonės žinioje 5 mobilaus ryšio abonementai, už kuriuos įmonė 2013 m. vidutiniškai mokėjo 77 Lt/mėn. Kas mėnesį už interneto paslaugas UAB „Kauno interneto sistemos“ įmonė mokėjo po 20 Lt. Tad interneto tiekėjo paslaugų kainas galima vertinti, kaip minimalias, tačiau mobiliojo ryšio paslaugų kainos 2015 m. ženkliai per didelės, todėl jas galima mažinti keičiant mobiliojo ryšio abonementų sutartis bei jose apibrėžtas mobiliojo ryšio paslaugų kainas.

22 lentelė. UAB „Autotera“ ryšių sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė

	Interneto paslaugos UAB „Kauno interneto sistemos“	Mobiliojo ryšio paslaugos UAB „Omnitel“
Ryšių sąnaudos 2013 m.		
Sąnaudos per metus Lt - 4886	12 mėn. * 20 Lt = 240 Lt	12 mėn. * 5 abonementai * 77 Lt = 4646 Lt
Ryšių sąnaudų projektinis skaičiavimas		
Sąnaudos per metus Lt – 1440	12 mėn. * 20 Lt = 240 Lt	12 mėn. * 5 abonementai * 20 Lt = 1200 Lt
Pokytis Lt - 3446	0	3446
Pokytis %	0.00	70.53

Mažinant UAB „Autotera“ ryšių sąnaudas siūloma palikti internetinio ryšio tiekėją UAB „Kauno interneto sistemos“, tačiau su mobiliojo ryšio tiekėju UAB „Omnitel“ sudaryti sutartis abonementams, mokant už mobiliojo ryšio paslaugas abonementinį 20 Lt (arba 5,8 Euro) mokestį ir naudojantis nemokamais neribotais pokalbiais, bei nemokamomis SMS žinutėmis ir 1 GB mobiliojo interneto duomenimis. Naujai pasirašytos sutartys su mobiliojo ryšio tiekėju sudarytų sąlygas įmonei kasmet sutaupyti iki 3 446 Lt (arba 999 Eurų) ir sumažintų ryšių sąnaudas 70,53% (žr. 22 lentelę).

Tikimasi, kad UAB „Ombitel“ bus suinteresuoti perrašyti mobiliojo ryšio paslaugų sutartis, kadangi UAB „Autotera“ – ilgalaikė UAB „Omnitel“ teikiamų paslaugų klientė, laiku atsiskaitanti už suteiktas paslaugas.

Apibendrinant galima teigti, kad mažinant UAB „Autotera“ ryšių paslaugas, siekiant mažinti įmonės veiklos sąnaudas tikslinga palikti jau esamą interneto tiekėją UAB „Kauno interneto sistemos“, kadangi paslaugų kaina už interneto tiekimą yra nedidelė. Tačiau tikslinga perrašyti sutartis su mobiliojo ryšio tiekėju UAB „Omnitel“, už neribotus pokalbius, neribotas SMS žinutes ir 1 GB mobiliojo interneto duomenų mokant iki 20 Lt (arba 5,8 Euro) abonementinį mokestį. Tokiu būdu įmonė per metus ryšių sąnaudas sumažintų 3 446 Lt (arba 999 Eurų) – 70,53%.

3.1.3. UAB „Autotera“ mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudų mažinimas

UAB „Autotera“ kitos bendrosios sąnaudos apima kanceliarinių prekių bei mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas, konsultacijas, mokymus, teisininkų paslaugas. Siekiant mažinti kitas bendrąsias įmonės sąnaudas, mažinant veiklos sąnaudas, tikslinga mažinant mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas, kurios 2013 m. sudarė 4 236 Lt, paliekant įmonei mažaverčio inventoriaus įsigijimo limitą iki 2 000 Lt per metus, kadangi mažaverčiam inventoriui įmonė priskiria perkamus daiktus, be kurių galima sėkmingai plėtoti įmonės veiklą.

23 lentelėje pateiktas UAB „Autotera“ mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudų projekcinio skaičiavimo analizė.

23 lentelė. UAB „Autotera“ mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudų projektinio skaičiavimo analizė

	2013 m.	Mažaverčio inventoriaus projektinis skaičiavimas
Sąnaudos	4236 Lt	2000 Lt
Pyktis Lt	-	2236 Lt
Pokytis %	-	52.79%

23 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad limituojant įmonės mažavertį inventorių iki 2 000 Lt, per metus įmonė iki 52,79% sumažintų mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas, nuo 4 236 Lt iki 2 000 Lt.

Apibendrinant galima teigti, kad įmonės mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas mažinant įvedus šių sąnaudų limitą iki 2 000 Lt, įmonė sutaupytų iki 52,79% minėtų sąnaudų.

3.2. Veiklos sąnaudų sumažėjimo įtaka UAB „Autotera“ veiklos rezultatams

UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo rezultatai pinigine išraiška pateikiami 24 lentelėje.

24 lentelė. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo rezultatai

Straipsniai	Sąskaita	Lt
Patalpų nuomos sąnaudos	6110	7210
Sandėlio nuomos sąnaudos	61102	2990
Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	61103	4220
Automobilio remontas ir eksploatacija	6111	10666
Automobilio kuro sąnaudos	61111	4557
Automobilio eksploatacinės sąnaudos	61112	5489
Automobilio draudimo sąnaudos	61114	620
Ryšių sąnaudos	6103	3446
Mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudos	611825	2236
IŠ VISO:		23558

24 lentelėje pateikti UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo rezultatai atskleidė, kad sumažinus patalpų nuomos sąnaudas 7 210 Lt, automobilio remonto ir eksploatacijos sąnaudas 10 666 Lt, ryšių sąnaudas 3 446 Lt, mažaverčio inventoriaus įsigijimo sąnaudas 2 236 Lt, įmonė sumažintų veiklos sąnaudas 23 558 Lt.

Remiantis UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų mažinimo rezultatais sudarytos projektinės pelno (nuostolių) ir balanso ataskaitos (25-26 lentelės.).

25 lentelė. Prognozuojama UAB „Autotera” pelno (nuostolių) ataskaita

Eil. Nr.	Straipsniai	2013 m.	Projektinis skaičiavimas	Projektinio skaičiavimo pokytis, lyginant su 2013 m.	
				Lt	%
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	1101397	1111397	10000	0.91
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	818841	818841	0	0
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	282556	292556	10000	3.54
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS	232846	209288	-23558	-10.12
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	49710	83268	33558	67.51
VI.	KITA VEIKLA	(503)	9497	0	0
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	2228	2228	0	0
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIS)	46979	71543	33558	71.43
IX.	PAGAUTĖ	0	0	0	0
X.	NETEKIMAI	0	0	0	0
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	46979	71543	33558	71.43
XII.	PELNO MOKESTIS	8633	10732	3448	39.94
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	38346	60811	30110	78.52

25 lentelėje pateiktoje prognozuojamoje pelno (nuostolių) ataskaitoje stebimi pokyčiai pardavimo pajamose. Ryškesni pokyčiai matomi veiklos sąnaudose, kadangi jos mažėja 10%, o tipinės veiklos pelnas (nuostoliai) didėja 67,51%, taip pat didėja įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai) 71,43%, pelnas prieš apmokestinimą bei su tuo susijęs pelno mokestis ir grynasis pelnas (nuostoliai).

26 lentelė. Prognozuojama UAB „Autotera” balanso ataskaita

	Straipsnis	2013 m.	Projektinis skaičiavimas	Projektinio skaičiavimo pokytis, lyginant su 2013 m.	
				Lt	%
A	Ilgalaikis turtas	47474	37474	-10000	-21.06
I.	Materialus turtas	47474	37474	-10000	-21.06
B.	Trumpalaikis turtas	574525	586625	0	0.00
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	404905	404905	0	0.00
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	83730	83730	0	0.00
III.	Kitas trumpalaikis turtas	10765	10765	0	0.00
IV.	Pinigai ir jų ekvivalentai	75125	87225	10000	13.31
	Turtas iš viso:	621999	624099	10000	1.61
C.	Nuosavas kapitalas	588505	588505	0	0.00
I.	Kapitalas	30000	30000	0	0.00
II.	Perkainojimo rezervas	0	0	0	0.00
III.	Rezervai	3000	3000	0	0.00
IV.	Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	37767	47767	10000	26.49
D.	Dotacijos, subsidijos	0	0	0	0.00
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	33494	35594	2100	6.70
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	0	0	0	0.00
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	33494	35594	0	0.00
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	621999	624099	10000	1.61

Toliau darbe pateikiami dėl pakitusių veiklos sąnaudų prognozuojami UAB „Autotera“ pelningumo rodikliai. 27 lentelėje pateikiami UAB „Autotera“ pelningumo rodiklių projektiniai skaičiavimai.

27 lentelė. UAB „Autotera“ pelningumo rodiklių projektiniai skaičiavimai

Rodiklio pavadinimas	Apskaičiavimas	2013	Projektinis skaičiavimas	Pokytis lyginant su 2013 m.
Bendrasis pelningumas, proc.	Bendrasis pelnas / Pardavimo pajamos (arba Savikaina) * 100	34.51	34.51	0.00
Grynasis pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / Pardavimo pajamos (arba Savikaina) * 100	4.61	5.57	0.96
Nuosavo kapitalo pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / nuosavo kapitalo * 100	5.95	5.57	0.38
Turto pelningumas, proc.	Grynasis pelnas / Turto * 100	5.05	10.02	4.97

27 lentelėje pateikti projektiniai skaičiavimai atskleidžia, kad sumažėjusios 23 558 Lt UAB „Autotera“ sąnaudos sąlygoja pelningumo rodiklių kaitą, tačiau jis nėra ženklus. Kiek didesnis skirtumas mažėjant sąnaudoms ir atsisakant įmonės vieno automobilio stebimas turto pelningumo rodiklio kaitoje, nes parduotas automobilis sąlygoja įmonės turimo turto pokyčius. Tačiau minėti pokyčiai, nėra itin ženkliūs, minėtas rodiklis, 2013 m. vertinamas kaip nepatenkinamas, projektiniuose skaičiavimuose kinta į patenkinamą.

28 lentelėje pateikiami UAB „Autotera“ turto efektyvumo rodiklių projektiniai skaičiavimai.

28 lentelė. UAB „Autotera“ turto efektyvumo rodiklių projektiniai skaičiavimai

	Apskaičiavimas	2013	Projektinis skaičiavimas	Pokytis lyginant su 2013 m.
Viso turto apyvartumas (VTA _k)	Pardavimai / Visas turtas	1.77	1.82	0.05
Ilgalaikio turto apyvartumas (ITA _k)	Pardavimai / Ilgalaikis turtas	24.56	29.66	5.1
Trumpalaikio turto apyvartumas (TTA _k)	Pardavimai / Trumpalaikis turtas	1.56	1.93	0.36

X lentelėje pateikti UAB „Autotera“ turto efektyvumo rodiklių projektinis skaičiavimas atskleidžia, kad pakitusios įmonės sąnaudos ir parduotas įmonės automobilis, siekiant sumažinti automobilio eksploatacijos išlaidas sąlygoja nežymius viso turto apyvartumo pokytį (0,05) ir trumpalaikio turto apyvartumo pokyčius. Kiek ženklesnis ilgalaikio turto apyvartumo pokytis, siekiantis 5,1.

29 lentelėje pateikiami likvidumo rodiklių projektiniai skaičiavimai.

29 lentelė. UAB „Autotera“ likvidumo rodiklių projektiniai skaičiavimai

Rodiklis	Apskaičiavimas	2011	Projektinis skaičiavi- mas	Pokytis lyginant su 2013 m.
Bendrojo likvidumo koeficientas	Trumpalaikis turtas / Trumpalaikiai įsipareigojimai	17.15	17.15	0.00
Kritinio likvidumo koeficientas	(Trumpalaikis turtas – Atsargos)/ Trumpalaikiai įsipareigojimai	5.06	5.06	0.00
Absoliutaus likvidumo koeficientas	Grynieji pinigai / Trumpalaikiai įsipareigojimai	2.24	2.54	0.30

29 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad sumažėjusios įmonės veiklos sąnaudos neženkliai (0,30) paveiks įmonės absoliutaus likvidumo koeficientą.

Apibendrinant galima teigti, kad sumažėjusios UAB „Autotera“ veiklos sąnaudos, parduotas automobilis, siekiant sutaupyti įmonės skiriamas lėšas automobilio eksploatacijai ir išlaikymui, sąlygoja pardavimo pajamų, tipinės veiklos pelno (nuostolio), įprastinės veiklos pelno (nuostolio), pelno prieš apmokestinimą bei su jo susijusio pelno mokesčio ir grynojo pelno didėjimą; neženklus pelningumo rodiklių (bendrojo, grynojo, nuosavo kapitalo) didėjimus, kiek ženklesnius turto pelningumo rodiklio teigiamus pokyčius; neženklus turto apyvartumo rodiklių augimus (kiek ženklesnis ilgalaikio turto apyvartumo rodiklio augimas), neženklus parduotų prekių savikainos vienam pardavimų litui rodiklio pokyčius, bei neženklus absoliutaus likvidumo koeficiento pokyčius.

3.3. UAB „Autotera“ veiklos sąnaudų sumažinimo išvados

Pateikus pasiūlymus, kaip sumažinti veiklos sąnaudas, sudariusi projektines UAB „Autotera“ ataskaitas ir perskaičiavusi finansinius rodiklius galima teikti šias išvadas:

1. Sumažinusi nuomojamų sandėliavimo patalpų plotą, bei su juo susijusias patalpų eksploatacijos ir išlaikymo išlaidas, įmonė veiklos sąnaudas sumažintų 7 210 Lt.
2. Sumažėjusios kuro kainos, atsisakius vieno įmonės automobilio, įmonė sumažintų veiklos sąnaudas automobilio remontui ir eksploatacijai 10 666 Lt.
3. Perrašiusi sutartis su mobiliojo ryšio tiekėju, įmonė sumažintų ryšio sąnaudas 3 446 Lt.
4. Įvedusi mažaverčio inventoriaus įsigijimo limitą, įmonė sutaupytų 2 236 Lt.
5. Veiklos sąnaudoms sumažėjus 23 558 Lt, tipinės veiklos pelnas (nuostolis) padidėtų 67,51%, pelno mokestis padidėtų 39,94%, grynas pelnas (nuostolis) padidėtų 78,52%.
6. Įmonės turto pelningumas padidėtų 4,97%, ilgalaikio turto apyvartumas – 5,1.

IŠVADOS

1. Atlikus UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos finansinę analizę, nustatyta:
 - visu nagrinėjamu laikotarpiu įmonės turto dalyje didžiausią lyginamąjį svorį sudarė trumpalaikis turtas – tai atsargos ir pinigai ir jų ekvivalentai.
 - 2011-2013 m. įmonės pajamos, pardavimų savikaina, sistemingai didėjo, veiklos sąnaudos išaugo 40,68%. Sistemingai mažėjant bendram pelnui, aktyviai sumažėjo grynas pelnas (nuostoliai) – 25,61%.
 - Santykinų rodiklių analizė atskleidė, kad sistemingai mažėjant įmonės pelningumo (bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, nuosavo kapitalo pelningumo) rodikliams, įmonės pelningumo rodiklis visu analizuojamu laikotarpiu išliko geras. 2011-2013 m. įmonei būdingi itin aukšti likvidumo ir skolų valdymo rodikliai.
2. Atlikus UAB „Autotera“ 2011-2013 m. veiklos sąnaudų analizę nustatyta, kad didžiausią veiklos sąnaudų dalį sudarė bendrosios ir administracinės sąnaudos, visu analizuojamu laikotarpiu, sudariusios vidutiniškai 88,68% visų veiklos sąnaudų. Didžiąją bendrųjų ir administracinių sąnaudų dalį sudarė darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos (vidutiniškai 60,23%), automobilių remonto ir eksploatacijos sąnaudos (vidutiniškai 23,88%), bei patalpų nuomos sąnaudos (vidutiniškai 8,55%).
3. Mažinant UAB „Autotera“ veiklos sąnaudas siūloma:
 - mažinti nuomojamų sandėliavimo patalpų plotą, bei su juo susijusias patalpų eksploatacijos ir išlaikymo išlaidas; atsisakyti vieno įmonės automobilio mažinant automobilio remonto ir eksploatacijos išlaidas; perrašyti sutartis su mobiliojo ryšio tiekėju, mažinant ryšių sąnaudas; įvesti mažaverčio inventoriaus įsigijimo limitą, mažinant kitas sąnaudas.
 - Veiklos sąnaudoms sumažėjus 23 558 Lt, tipinės veiklos pelnas (nuostolis) padidėtų 67,51%, pelno mokestis padidėtų 39,94%, grynas pelnas (nuostolis) padidėtų 78,52%. Įmonės turto pelningumas padidėtų 4,97%, ilgalaikio turto apyvartumas – 5,1%.

LITERATŪRA

1. Aleknevičienė V., Aleknevičiūtė E. (2010). Ūkių finansinių rodiklių lyginamoji analizė Europos Sąjungos šalyse // Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos. Nr. 1(7), p. 12.
2. Aleknevičienė V., Jatkūnaitė D. (2005). Paskolos gavėjo kreditingumo įvertinimas // Tiltai, 3(32). [interaktyvus]. Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2005~ISSN_1392-3137.N_3_32.PG_11-20/DS.002.0.02.ARTIC.
3. Burkšaitienė D. (2012). Nuosavas kapitalas, pajamos ir sąnaudos finansinėse ataskaitose. Vilnius: „Technika“.
4. Darškuvienė V. (2010). Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika. Vilnius: Vertybinių popierių birža.
5. Gudaitienė O. (2005). Buhalterinė apskaita. Vilnius: www.skaityk.lt.
6. Ivanauskienė A. (2007). Buhalterinės apskaitos pagrindai. Vilnius: leidykla TEV.
7. Janovič V. (2012). Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui // BUSINESS SYSTEMS and ECONOMICS. Nr. 2(1), p. 102.
8. Jefimovas B. (2008). Apskaitos pagrindai. Kaunas: Technologija.
9. Juozaitienė, L. (2008). Įmonės finansai: analizė ir valdymas. Šiauliai: ŠU leidykla.
10. Kanapickienė R., Rudžionienė K., Jefimovas B. (2008). Finansinė apskaita. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
11. Liaubienė R., Martirosianienė L. (2008). Pelningumo rodiklių analizės problemos. Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos // Šeštosios tarptautinės mokslinės konferencijos, skirtos Lietuvos Žemės ūkio universiteto Apskaitos ir finansų katedros 40-mečiui paminėti, straipsnių rinkinys. Nr. 1(6), p. 102.
12. LR Buhalterinės apskaitos įstatymas // Žin., 2001, Nr. 99-3515.
13. LR Darbo kodeksas // Žin., 2002, Nr. 64-2569.
14. LR finansų ministro įsakymas „Dėl finansų ministro 2002 m. vasario 11 d. įsakymo nr. 40 „Dėl skolų beviltiškumo bei pastangų susigrąžinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“. Žin., 2010, Nr. 70-3480.
15. LR finansų ministerija. (2015). ES struktūrinės paramos elementorius. 2007-2013 m. Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo finansuojamų projektų išlaidų tinkamumas. [interaktyvus]. Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu <http://www.esparama.lt/documents/10157/4dba5692-ff85-4770-a7a0-82227bc283e2>.
16. LR Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas // Žin., 2008, Nr. 79-3098.
17. LR Mokesčių administravimo įstatymas // Žin., 2004, Nr. 63-2243.

18. LR labdaros ir paramos įstatymas // Žin., 2006, Nr. 4-96.
19. LR Pelnų mokesčio įstatymas // Žin., 2001, Nr. 110-3992.
20. Mackevičius J. (2006). Įmonių finansinių ataskaitų informacija: reikšmė, vertinimas, analizė // Informacijos mokslai. Nr. 37, p. 53.
21. Mackevičius J., Molienė O., Poškaitė D. (2007). Nuosavo kapitalo kompleksinės analizės metodika // Verslas: teorija ir praktika. Nr. 8(2), p. 73.
22. Mackevičius J., Valkauskas R. (2010). Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika // Verslas: teorija ir praktika. Nr. 11(3), p. 213.
23. Markauskas L. (2010). Reklamos ir kitos informacijos apie prekes ir paslaugas santykis: teisinis aspektas // Socialinių mokslų studijos. Nr. 2(6), p. 187.
24. Mokesčių ir informacijos departamentas. (2013). Reklamos ir reprezentacijos sąnaudų pripažinimas ribojamų dydžių leidžiamais atsiskaitymais. Valstybinės mokesčių inspekcija.
25. Mokesčių ir informacijos departamentas. (2013). Reklamos ir reprezentacijos sąnaudų pripažinimas ribojamų dydžių leidžiamais atsiskaitymais. Valstybinės mokesčių inspekcija.
26. Mokesčių informacijos departamentas. (2013). Draudimo sąnaudų priskyrimas leidžiamais atsiskaitymams. Draudimo išmokų (įmokų) apmokestinimas gyventojų pajamų mokesčiui. Valstybinė mokesčių inspekcija. [interaktyvus]. Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu http://www.vmi.lt/cms/documents/10174/8274962/Draudimo+s%C4%85naud%C5%B3+priskyrimas+leid%C5%BEiamiems+atskaitymams.+Draudimo+i%C5%A1mok%C5%B3+_%C4%AFmok%C5%B3+_apmokestinimas+GPM.pdf/ebe3e699-fc70-428f-bf37-3acb0ee7c436.
27. Sirutavičienė K., Marcišauskienė J. (2014). Lietuvos pieno sektoriaus įmonių pelningumo rodiklių analizė // Profesinio bakalauro studijos: mokslo taikomieji tyrimai. Nr. 7, p. 74.
28. Švabovič M., Valkauskas R. (2012). Smulkiojo ir vidutinio verslo finansinių rodiklių svorio bendrojo vidaus produkto struktūroje pokyčių analizė // Verslas: teorija ir praktika. Nr. 13(3), p. 234.
29. Tamošaitienė A., Juškevičienė D., Kriščiukaitienė I., Galnaitytė A. (2010). Ūkininkų ūkių verslo stabilumo vertinimas naudojant finansinės analizės santykinius rodiklius // Management theory and studies for rural business and infrastructure development. Nr. 5(24). [interaktyvus]. Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu <http://vadyba.asu.lt/24/173.pdf>.
30. Žaptorius J. (2007). Darbuotojų motyvavimo sistemos kūrimas ir jos teorinė analizė // Filosofija. Sociologija. Nr. 18(4), p. 105.
31. 1-ojo verslo apskaitos standarto „finansinė atskaitomybė“ metodinės rekomendacijos. (2010). [interaktyvus]. Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu [file:///C:/Users/S/Downloads/1_VAS_MR_pakeistos_galutinis_variantas%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/S/Downloads/1_VAS_MR_pakeistos_galutinis_variantas%20(1).pdf).

32. 11-ojo verslo apskaitos standarto „Sąnaudos“ metodinės rekomendacijos // Žin., 2007, Nr. 76-3038.

2011 m. balanso ataskaita
UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2014.12.09				
Data: 2011.12.31				
Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
A	1 + 2	Turtas	657,946.70	
A.1	1	Ilgalaikis turtas	17,478.68	
A.1.2	12	Materialusis turtas	17,478.68	
A.1.2.2	122	Transporto priemonės	16,113.03	
A.1.2.2.0	1220	Transporto priemonių įsigijimo savikaina	28,100.95	
A.1.2.2.7	1227	Transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)		11,987.92
A.1.2.6	126	Kitas materialusis turtas	1,365.65	
A.1.2.6.1	1261	Kompiuteriai ir kita kompiuterinė įranga	1,365.65	
A.1.2.6.1.1	12611	Kompiuterių įsigijimo savikaina	3,510.06	
A.1.2.6.1.7	12617	Kompiuterių savikainos nusidėvėjimas (-)		2,144.41
A.2	2	Trumpalaikis turtas	640,468.02	
A.2.0	20	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	333,713.59	
A.2.0.1	201	Atsargos	332,363.59	
A.2.0.1.4	2014	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	332,363.59	
A.2.0.1.4.0	20140	Prekių sandėlyje įsigijimo savikaina	332,363.59	
A.2.0.2	202	Išankstiniai apmokėjimai	1,350.00	
A.2.0.2.4	2024	Būsimųjų laikotarpių sąnaudos	1,350.00	
A.2.0.2.4.1	20241	Draudimo išankstinis apmokėjimas	1,190.00	
A.2.0.2.4.2	20242	Reklamos išankstinis apmokėjimas	160.00	
A.2.4	24	Per vienerius metus gautinos sumos	63,319.06	
A.2.4.1	241	Pirkėjų įsiskolinimai	63,319.06	
A.2.4.1.1	2411	Pirkėjų įsiskolinimas	63,319.06	
A.2.7	27	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	243,435.37	
A.2.7.1	271	Sąskaitos bankuose	233,540.73	
A.2.7.2	272	Kasa	9,894.64	
B	3 + 4	Nuosavybė		657,946.70
B.3	3	Nuosavas kapitalas		517,440.31
B.3.0	30	Kapitalas		30,000.00
B.3.0.1	301	Įstatinis pasirašytasis kapitalas		30,000.00
B.3.0.1.1	3011	Paprastosios akcijos		30,000.00
B.3.3	33	Rezervai		3,000.00
B.3.3.1	331	Privalomasis įstatymais numatytas		3,000.00
B.3.4	34	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		484,440.31
B.3.4.1	341	Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		115,364.52
B.3.4.1.1	3411	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ataskaitinių metų gryn. nepaskirst. pelnas (nuostoliai)		115,364.52
B.3.4.2	342	Ankstesniųjų metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		369,075.79
B.3.4.2.1	3421	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ankstesniųjų metų gryn. nepaskirst. pelnas		369,075.79

		(nuostoliai)		
B.4	4	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai		140,506.39
B.4.4	44	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		140,506.39
B.4.4.3	443	Skolos tiekėjams		122,623.92
B.4.4.4	444	Gauti išankstiniai apmokėjimai (Avansai iš klientų)		104.07
B.4.4.5	445	Pelno mokesčio įsipareigojimai		1,709.00
B.4.4.5.1	4451	Mokėtinas pelno mokestis		1,709.00
B.4.4.6	446	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		5,352.75
B.4.4.6.6	4466	Mokėtinas atostogų kaupimo rezervas		5,352.75
B.4.4.6.6.1	44661	Mokėtinas atostoginių kaupimo rezervas		5,352.75
B.4.4.8	448	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		10,716.65
B.4.4.8.3	4483	Sukauptos sąnaudos		1,048.65
B.4.4.8.4	4484	Mokėtinas pridėtinės vertės mokestis		9,445.00
B.4.4.8.4.1	44841	Mokėtinas PVM mokestis		9,445.00
B.4.4.8.5	4485	Kiti mokėtini mokesčiai biudžetui		223.00
B.4.4.8.5.1	44851	Mokėtinas aplinkos teršimo mokestis		223.00
		Iš viso:	657,946.70	657,946.70

2011 m. pelno (nuostolių) ataskaita UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2014.12.15

Pradžios data: 2011.01.01

Pabaigos data: 2011.12.31

Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
C	5	Pajamos		1 051 962.28
C.0	50	Pardavimai ir paslaugos		1 051 962.28
C.0.0	500	Pajamos pardavus prekes		1 051 736.45
C.0.5	505	Suteiktų paslaugų pajamos		225.83
D	6	Sanaudos	936 597.76	
D.0	60	Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina	753 311.11	
D.0.0	600	Parduotų prekių savikaina	752 671.36	
D.0.1	601	Išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu		639.75
D.0.1.1	6011	Prekių sertifikatai, ženklai, etiketės, indėliai prekių		34.50
D.0.1.5	6015	Kitos išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu		605.25
D.1	61	Veiklos sanaudos	160 909.99	
D.1.0	610	Pardavimų sanaudos	14 354.91	
D.1.0.1	6101	Pardavimų paslaugų sanaudos	1 250.65	
D.1.0.1.1	61011	Pardavimų transporto sanaudos	1 250.65	
D.1.0.2	6102	Banko paslaugų sanaudos	2 038.41	
D.1.0.3	6103	Ryšių sanaudos	4 472.92	
D.1.0.4	6104	Kitos pardavimo sanaudos	6 592.93	
D.1.0.4.1	61041	Reklamos ir skelbimų sanaudos	485.20	
D.1.0.4.3	61043	Reprezentacijos sanaudos	6 107.73	
D.1.0.4.3.1	610431	Reprezentacijos leidžiami atskaitymai	4 580.80	
D.1.0.4.3.2	610432	Reprezentacijos neleidžiami atskaitymai	1 526.93	
D.1.1	611	Bendrosios ir administracinės sanaudos	142 677.52	
D.1.1.0	6110	Patalpų nuomos sanaudos	13 488.86	
D.1.1.0.1	61101	Biuro nuomos sanaudos	3 064.32	
D.1.1.0.2	61102	Sandėlio nuomos sanaudos	5 979.60	
D.1.1.0.3	61103	Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sanaudos	4 444.94	
D.1.1.1	6111	Automobilių remontas ir eksploatacija	27 179.88	
D.1.1.1.1	61111	Automobilio kuro sanaudos	22 503.69	
D.1.1.1.2	61112	Automobilio eksploatacinės sanaudos	3 346.69	
D.1.1.1.4	61114	Automobilių draudimo sanaudos	1 329.50	
D.1.1.4	6114	Darbuotojų darbo užmokesčiai ir su juo susijusios išlaidos	84 961.32	
D.1.1.4.1	61141	Darbuotojų darbo užmokesčio sanaudos	79 238.57	
D.1.1.4.1.1	611411	Atlyginimas už darbą	60 472.65	
D.1.1.4.1.3	611413	Socialinis draudimas	18 699.77	
D.1.1.4.1.5	611415	Garantinio fondo mokesčių sanaudos	66.15	
D.1.1.4.2	61142	Atostogų kaupimo rezervas	5 352.75	
D.1.1.4.2.1	611421	Atostoginių kaupimo rezervas	5 352.75	
D.1.1.4.3	61143	Kitos darbuotojų sanaudos	370.00	
D.1.1.4.3.1	611431	Darbuotojų mokymo sanaudos	370.00	
D.1.1.5	6115	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sanaudos	5 000.49	
D.1.1.5.1	61151	Materialaus turto nusidėvėjimo sanaudos	5 000.49	
D.1.1.8	6118	Kitos bendrosios sanaudos	12 046.97	
D.1.1.8.1	61181	Kanceliarinės prekės	1 046.15	
D.1.1.8.2	61182	Mažaverčio inventoriaus įsigijimo sanaudos	8 385.12	
D.1.1.8.2.1	611821	Mažaverčio inventorių - kompiuteriai	4 503.30	
D.1.1.8.2.2	611822	Mažaverčio inventorių - papildoma kompiuterinė įranga	268.59	
D.1.1.8.2.5	611825	Kitas mažaverčio inventorių	3 613.23	
D.1.1.8.5	61185	Konsultacijos, mokymai, teisininkų paslaugos	2 615.70	
D.1.2	612	Veiklos mokesčių sanaudos	1 911.93	
D.1.2.1	6121	Neatskaitomo PVM sanaudos	489.29	
D.1.2.1.2	61212	PVM sanaudos (nemažinančios)	489.29	
D.1.2.3	6123	Pakuotės mokesčio sanaudos	659.64	
D.1.2.4	6124	Aplinkos teršimo mokesčio sanaudos	163.00	
D.1.2.5	6125	Transporto savininkų naudotojo mokestis	600.00	
D.1.3	613	Turto vertės sumažėjimo sanaudos	1 965.63	
D.1.3.1	6131	Prekių inventorizacinis trūkumas	1 965.48	
D.1.3.3	6133	Ilgalaikio turto nurašymas	1.00	
D.1.3.8	6138	Apvalinimai, netįslumai, paklaidos		0.85
D.3	63	Finansinės-investicinės veiklos sanaudos	1 707.66	
D.3.6	636	Neigiami valiutų kursų pasikeitimo įtaka	1 707.66	
D.5	65	Pelno mokesčiai	20 669.00	
D.5.1	651	Ataskaitinių metų pelno mokesčiai	20 669.00	
Iš viso:			936 597.76	1 051 962.28
Pelnas:				115 364.52

2012 m. balanso ataskaita
UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2014.12.09				
Data: 2012.12.31				
Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
A	1 + 2	Turtas	712,265.37	
A.1	1	Ilgalaikis turtas	12,975.62	
A.1.2	12	Materialusis turtas	12,975.62	
A.1.2.2	122	Transporto priemonės	12,779.67	
A.1.2.2.0	1220	Transporto priemonių įsigijimo savikaina	28,100.95	
A.1.2.2.7	1227	Transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)		15,321.28
A.1.2.6	126	Kitas materialusis turtas	195.95	
A.1.2.6.1	1261	Kompiuteriai ir kita kompiuterinė įranga	195.95	
A.1.2.6.1.1	12611	Kompiuterių įsigijimo savikaina	3,510.06	
A.1.2.6.1.7	12617	Kompiuterių savikainos nusidėvėjimas (-)		3,314.11
A.2	2	Trumpalaikis turtas	699,289.75	
A.2.0	20	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	301,053.95	
A.2.0.1	201	Atsargos	299,983.95	
A.2.0.1.4	2014	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	299,983.95	
A.2.0.1.4.0	20140	Prekių sandėlyje įsigijimo savikaina	299,983.95	
A.2.0.2	202	Išankstiniai apmokėjimai	1,070.00	
A.2.0.2.1	2021	Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	50.00	
A.2.0.2.4	2024	Būsimųjų laikotarpių sąnaudos	1,020.00	
A.2.0.2.4.1	20241	Draudimo išankstinis apmokėjimas	860.00	
A.2.0.2.4.2	20242	Reklamos išankstinis apmokėjimas	160.00	
A.2.4	24	Per vienerius metus gautinos sumos	103,197.49	
A.2.4.1	241	Pirkėjų įsiskolinimai	103,197.49	
A.2.4.1.1	2411	Pirkėjų įsiskolinimas	103,197.49	
A.2.6	26	Kitas trumpalaikis turtas	3,873.00	
A.2.6.3	263	Kitas trumpalaikis turtas (kita)	3,873.00	
A.2.6.3.2	2632	Iš anksto sumokėtas pelno mokestis	3,873.00	
A.2.7	27	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	291,165.31	
A.2.7.1	271	Sąskaitos bankuose	283,348.09	
A.2.7.2	272	Kasa	7,817.22	
B	3 + 4	Nuosavybė		712,265.37
B.3	3	Nuosavas kapitalas		598,738.56
B.3.0	30	Kapitalas		30,000.00
B.3.0.1	301	Įstatinis pasirašytasis kapitalas		30,000.00
B.3.0.1.1	3011	Paprastosios akcijos		30,000.00
B.3.3	33	Rezervai		3,000.00
B.3.3.1	331	Privalomasis įstatymais numatytas		3,000.00
B.3.4	34	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		565,738.56
B.3.4.1	341	Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		81,298.25
B.3.4.1.1	3411	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ataskaitinių metų gryn. nepaskirst. pelnas (nuostoliai)		81,298.25
B.3.4.2	342	Ankstesniųjų metų nepaskirstytasis pelnas		484,440.31

		(nuostoliai)		
B.3.4.2.1	3421	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ankstesniųjų metų gryn. nepaskirst. pelnas (nuostoliai)		484,440.31
B.4	4	Mokėtinų sumos ir įsipareigojimai		113,526.81
B.4.4	44	Per vienerius metus mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		113,526.81
B.4.4.3	443	Skolos tiekėjams		99,756.40
B.4.4.4	444	Gauti išankstiniai apmokėjimai (Avansai iš klientų)		444.04
B.4.4.6	446	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		3,935.22
B.4.4.6.6	4466	Mokėtinų atostogų kaupimo rezervas		3,935.22
B.4.4.6.6.1	44661	Mokėtinų atostoginių kaupimo rezervas		3,935.22
B.4.4.8	448	Kitos mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		9,391.15
B.4.4.8.3	4483	Sukauptos sąnaudos		837.15
B.4.4.8.4	4484	Mokėtinų pridėtinės vertės mokesčiai		8,325.00
B.4.4.8.4.1	44841	Mokėtinų PVM mokesčiai		8,325.00
B.4.4.8.5	4485	Kiti mokėtinų mokesčiai biudžetui		229.00
B.4.4.8.5.1	44851	Mokėtinų aplinkos teršimo mokesčiai		229.00
		Iš viso:	712,265.37	712,265.37

2012 m. pelno (nuostolių) ataskaita UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2014.12.15

Pradžios data: 2012.01.01

Pabaigos data: 2012.12.31

Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
C	5	Pajamos		1 084 454.49
C.0	50	Pardavimai ir paslaugos		1 081 678.20
C.0.0	500	Pajamos pardavus prekes		1 082 149.25
C.0.5	505	Suteiktų paslaugų pajamos		191.90
C.0.8	508	Pajamos susidariusios suderinus skolas su šiekėjais		569.69
C.0.9	509	Pardavimų gražinimai ir nuolaidos (-)	1 232.64	
C.3	53	Finansinės-investicinės veiklos pajamos		2 776.29
C.3.2	532	Darbo biržos kompensacinės sumos		2 776.29
D	6	Sanaudos	1 003 156.24	
D.0	60	Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina	796 799.58	
D.0.0	600	Parduotų prekių savikaina	802 262.31	
D.0.1	601	Išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu		181.87
D.0.1.1	6011	Prekių sertifikatai, ženklai, etiketės, indeliai prekei		21.25
D.0.1.5	6015	Kitos išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu		160.62
D.0.9	609	Pirkimų nuolaidos, gražinimai (-)		5 644.60
D.1	61	Veiklos sanaudos	187 935.30	
D.1.0	610	Pardavimų sanaudos	16 966.94	
D.1.0.1	6101	Pardavimų paslaugų sanaudos	1 864.99	
D.1.0.1.1	61011	Pardavimų transporto sanaudos	1 864.99	
D.1.0.2	6102	Banko paslaugų sanaudos	2 066.20	
D.1.0.3	6103	Ryšių sanaudos	5 084.06	
D.1.0.4	6104	Kitos pardavimo sanaudos	7 951.69	
D.1.0.4.1	61041	Reklamos ir skelbimų sanaudos	323.20	
D.1.0.4.2	61042	Komandiruotės sanaudos	5 380.15	
D.1.0.4.3	61043	Reprezentacijos sanaudos	2 248.34	
D.1.0.4.3.1	610431	Reprezentacijos leidžiami atskaitymai	1 683.67	
D.1.0.4.3.2	610432	Reprezentacijos neleidžiami atskaitymai	564.67	
D.1.1	611	Bendrosios ir administracinės sanaudos	163 625.71	
D.1.1.0	6110	Patalpų nuomos sanaudos	12 593.01	
D.1.1.0.1	61101	Biuro nuomos sanaudos	3 064.32	
D.1.1.0.2	61102	Sandėlio nuomos sanaudos	5 979.60	
D.1.1.0.3	61103	Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sanaudos	3 549.09	
D.1.1.1	6111	Automobilių remontas ir eksploatacija	44 018.20	
D.1.1.1.1	61111	Automobilio kuro sanaudos	32 779.57	
D.1.1.1.2	61112	Automobilio eksploatacinės sanaudos	9 803.63	
D.1.1.1.4	61114	Automobilių draudimo sanaudos	1 435.00	
D.1.1.4	6114	Darbuotojų darbo užmokesčiai ir su juo susijusios išlaidos	100 282.50	
D.1.1.4.1	61141	Darbuotojų darbo užmokesčio sanaudos	94 747.94	
D.1.1.4.1.1	611411	Atlyginimas už darbą	71 629.09	
D.1.1.4.1.3	611413	Socialinis draudimas	22 965.02	
D.1.1.4.1.5	611415	Garantinio fondo mokesčių sanaudos	153.83	
D.1.1.4.2	61142	Atostogų kaupimo rezervas	3 935.22	
D.1.1.4.2.1	611421	Atostoginių kaupimo rezervas	3 935.22	
D.1.1.4.3	61143	Kitos darbuotojų sanaudos	1 599.34	
D.1.1.4.3.2	611432	Darbuotojų aprūpinimas higienos reikmenimis	3.38	
D.1.1.4.3.3	611433	Darbuotojų mobilūs telefonai	521.48	
D.1.1.4.3.4	611434	Kitos sanaudos darbuotojams	1 074.48	
D.1.1.5	6115	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sanaudos	4 503.06	
D.1.1.5.1	61151	Materialaus turto nusidėvėjimo sanaudos	4 503.06	
D.1.1.8	6118	Kitos bendrosios sanaudos	2 228.94	
D.1.1.8.1	61181	Kanceliarinės prekės	922.32	
D.1.1.8.2	61182	Mažaverčio inventoriaus išsigijimo sanaudos	1 306.62	
D.1.1.8.2.2	611822	Mažaverčio inventoriaus - papildoma kompiuterinė įranga	430.58	
D.1.1.8.2.3	611823	Mažaverčio inventoriaus - baldai	876.04	
D.1.2	612	Veiklos mokesčių sanaudos	2 647.43	
D.1.2.1	6121	Neatskaitomo PVM sanaudos	1 196.32	
D.1.2.1.2	61212	PVM sanaudos (nemažinančios)	1 196.32	
D.1.2.3	6123	Pakuotės mokesčio sanaudos	622.11	
D.1.2.4	6124	Aplinkos teršimo mokesčio sanaudos	229.00	
D.1.2.5	6125	Transporto savininkų naudotojo mokestis	600.00	
D.1.3	613	Turto vertės sumažėjimo sanaudos	4 695.22	
D.1.3.1	6131	Prekių inventarizacinis trūkumas	4 689.06	
D.1.3.8	6138	Apvalinimai, netislumai, paklaidos	6.16	
D.2	62	Kitos veiklos sanaudos	1 300.00	
D.2.3	623	Bevittiškos klientų skolos pripažintos teismo sprendimu	1 300.00	
D.3	63	Finansinės-investicinės veiklos sanaudos	1 697.36	
D.3.6	636	Neigiamą valiutų kursų pasikeitimo įtaką	1 697.36	
D.5	65	Pelno mokesčiai	15 424.00	
D.5.1	651	Ataskaitinių metų pelno mokesčiai	15 424.00	
Iš viso:			1 003 156.24	1 084 454.49
Pelnas:				81 298.25

2013 m. balanso ataskaita UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2015.01.05

Data: 2013.12.31

Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
A	1 + 2	Turtas	621 999.12	
A.1	1	Ilgalaikis turtas	47 474.07	
A.1.2	12	Materialusis turtas	47 474.07	
A.1.2.2	122	Transporto priemonės	47 474.07	
A.1.2.2.0	1220	Transporto priemonių įsigijimo savikaina	62 124.95	
A.1.2.2.7	1227	Transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)		14 650.88
A.2	2	Trumpalaikis turtas	574 525.05	
A.2.0	20	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	404 904.79	
A.2.0.1	201	Atsargos	398 178.81	
A.2.0.1.4	2014	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	398 178.81	
A.2.0.1.4.0	20140	Prekių sandėlyje įsigijimo savikaina	398 178.81	
A.2.0.2	202	Išankstiniai apmokėjimai	6 725.98	
A.2.0.2.1	2021	Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	5 224.18	
A.2.0.2.4	2024	Būsimojų laikotarpių sąnaudos	1 501.80	
A.2.0.2.4.1	20241	Draudimo išankstinis apmokėjimas	1 345.00	
A.2.0.2.4.2	20242	Reklamos išankstinis apmokėjimas	156.80	
A.2.4	24	Per vienerius metus gautinos sumos	83 730.21	
A.2.4.1	241	Pirkėjų įsiskolinimai	83 730.21	
A.2.4.1.1	2411	Pirkėjų įsiskolinimas	83 730.21	
A.2.6	26	Kitas trumpalaikis turtas	10 765.00	
A.2.6.3	263	Kitas trumpalaikis turtas (kita)	10 765.00	
A.2.6.3.2	2632	Iš anksto sumokėtas pelno mokestis	10 765.00	
A.2.7	27	P pinigai ir pinigų ekvivalentai	75 125.05	
A.2.7.1	271	Sąskaitos bankuose	50 575.35	
A.2.7.2	272	Kasa	24 549.70	
B	3 + 4	Nuosavybė		621 999.12
B.3	3	Nuosavas kapitalas		588 505.12
B.3.0	30	Kapitalas		30 000.00
B.3.0.1	301	Išstatinis pasirašytasis kapitalas		30 000.00
B.3.0.1.1	3011	Paprastosios akcijos		30 000.00
B.3.3	33	Rezervai		3 000.00
B.3.3.1	331	Privalomasis įstatymais numatytas		3 000.00
B.3.4	34	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		555 505.12
B.3.4.1	341	Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		37 766.56
B.3.4.1.1	3411	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ataskaitinių metų gryn. nepaskirst. pelnas (nuostoliai)		37 766.56
B.3.4.2	342	Ankstesniųjų metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		517 738.56
B.3.4.2.1	3421	Pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas ankstesniųjų metų gryn. nepaskirst. pelnas (nuostoliai)		517 738.56
B.4	4	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai		33 494.00
B.4.4	44	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		33 494.00
B.4.4.3	443	Skolos tiekėjams		13 698.80
B.4.4.4	444	Gauti išankstiniai apmokėjimai (Avansai iš klientų)		174.04
B.4.4.6	446	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		3 419.16
B.4.4.6.6	4466	Mokėtinas atostogų kaupimo rezervas		3 419.16
B.4.4.6.6.1	44661	Mokėtinas atostoginių kaupimo rezervas		3 419.16
B.4.4.8	448	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		16 202.00
B.4.4.8.3	4483	Sukauptos sąnaudos		350.00
B.4.4.8.4	4484	Mokėtinas pridėtinės vertės mkestis		15 600.00
B.4.4.8.4.1	44841	Mokėtinas PVM mokestis		15 600.00
B.4.4.8.5	4485	Kiti mokėtini mokesčiai biudžetui		252.00
B.4.4.8.5.1	44851	Mokėtinas aplinkos teršimo mokestis		252.00
Iš viso:			621 999.12	621 999.12

2013 m. pelno (nuostolių) ataskaita UAB „Autotera“

Atspausdinta: 2014.12.15
Pradžios data: 2013.01.01
Pabaigos data: 2013.12.31

Pilnas kodas	Nr.	Pavadinimas	Debetas (LTL)	Kreditas (LTL)
C	5	Pajamos		1 101 396.89
C.0	50	Pardavimai ir paslaugos		1 100 818.38
C.0.0	500	Pajamos pardavus prekes		1 101 004.07
C.0.5	505	Suteiktų paslaugų pajamos		181.38
C.0.9	509	Pardavimų grąžinimai ir nuolaidos (-)	367.07	
C.2	52	Kitos veiklos pajamos		578.51
C.2.2	522	Kitos netipinės veiklos pajamos		578.51
D	6	Sanaudos	1 063 630.33	
D.0	60	Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina	818 841.28	
D.0.0	600	Parduotų prekių savikaina	827 955.63	
D.0.1	601	Išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu	821.99	
D.0.1.1	6011	Prekių sertifikatai, ženklai, etiketės, indeliai prekėms	52.71	
D.0.1.5	6015	Kitos išlaidos tiesiogiai susiję su prekių įsigijimu	769.28	
D.0.9	609	Pirkimų nuolaidos, grąžinimai (-)		9 936.34
D.1	61	Veiklos sąnaudos	232 845.72	
D.1.0	610	Pardavimų sąnaudos	12 577.54	
D.1.0.1	6101	Pardavimų paslaugų sąnaudos	1 767.59	
D.1.0.1.1	61011	Pardavimų transporto sąnaudos	1 767.59	
D.1.0.2	6102	Banko paslaugų sąnaudos	2 309.80	
D.1.0.3	6103	Ryšių sąnaudos	4 885.63	
D.1.0.4	6104	Kitos pardavimo sąnaudos	3 614.52	
D.1.0.4.1	61041	Reklamos ir skelbimų sąnaudos	1 078.40	
D.1.0.4.3	61043	Reprezentacijos sąnaudos	2 536.12	
D.1.0.4.3.1	610431	Reprezentacijos leidžiami atskaitymai	1 902.09	
D.1.0.4.3.2	610432	Reprezentacijos neleidžiami atskaitymai	634.03	
D.1.1	611	Bendrosios ir administracinės sąnaudos	210 266.14	
D.1.1.0	6110	Patalpų nuomos sąnaudos	17 883.93	
D.1.1.0.1	61101	Biuro nuomos sąnaudos	3 064.32	
D.1.1.0.2	61102	Sandėlio nuomos sąnaudos	5 979.60	
D.1.1.0.3	61103	Patalpų eksploatacijos ir išlaikymo sąnaudos	8 840.01	
D.1.1.1	6111	Automobilių remontas ir eksploatacija	54 022.66	
D.1.1.1.1	61111	Automobilio kuro sąnaudos	35 700.05	
D.1.1.1.2	61112	Automobilio eksploatacinės sąnaudos	16 464.61	
D.1.1.1.4	61114	Automobilių draudimo sąnaudos	1 858.00	
D.1.1.4	6114	Darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusios išlaidos	125 884.88	
D.1.1.4.1	61141	Darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos	115 495.84	
D.1.1.4.1.1	611411	Atlyginimas už darbą	87 108.40	
D.1.1.4.1.3	611413	Socialinis draudimas	28 205.33	
D.1.1.4.1.5	611415	Garantinio fondo mokesčių sąnaudos	182.11	
D.1.1.4.2	61142	Atostogų kaupimo rezervas	3 419.16	
D.1.1.4.2.1	611421	Atostoginių kaupimo rezervas	3 419.16	
D.1.1.4.3	61143	Kitos darbuotojų sąnaudos	6 969.88	
D.1.1.4.3.4	611434	Kitos sąnaudos darbuotojams	1 969.88	
D.1.1.4.3.5	611435	Pašalpa mirus šeimoms nariams	5 000.00	
D.1.1.5	6115	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	7 623.55	
D.1.1.5.1	61151	Materialaus turto nusidėvėjimo sąnaudos	7 623.55	
D.1.1.8	6118	Kitos bendrosios sąnaudos	4 851.12	
D.1.1.8.1	61181	Kanceliarinės prekės	615.57	
D.1.1.8.2	61182	Mažavertis inventoriaus įsigijimo sąnaudos	4 235.55	
D.1.1.8.2.2	611822	Mažavertis inventorių - papildoma kompiuterinė įranga	196.70	
D.1.1.8.2.5	611825	Kitas mažavertis inventorių	4 038.85	
D.1.2	612	Veiklos mokesčių sąnaudos	2 616.68	
D.1.2.1	6121	Neatskaitomo PVM sąnaudos	1 683.15	
D.1.2.1.2	61212	PVM sąnaudos (nemažinančios)	1 683.15	
D.1.2.3	6123	Pakuotės mokesčio sąnaudos	581.53	
D.1.2.4	6124	Aplinkos teršimo mokesčio sąnaudos	252.00	
D.1.2.7	6127	Kitų mokesčių sąnaudos	100.00	
D.1.3	613	Turto vertės sumažėjimo sąnaudos	7 383.71	
D.1.3.1	6131	Prekių inventORIZACIJOS trūkumas	7 381.64	
D.1.3.3	6133	Ilgalaikio turto nurašymas	2.00	
D.1.3.8	6138	Apvalinimai, netįslumai, paklaidos	0.07	
D.1.5	615	Kitos administracinės sąnaudos	1.65	
D.2	62	Kitos veiklos sąnaudos	1 082.08	
D.2.3	623	Bevitiškos klientų skolos pripažintos teismo sprendimu	1 082.08	
D.3	63	Finansinės-investicinės veiklos sąnaudos	2 228.25	
D.3.6	636	Neigijama valiutų kursų pasikeitimo įtaka	2 228.25	
D.5	65	Pelno mokesčiai	8 633.00	
D.5.1	651	Ataskaitinių metų pelno mokesčiai	8 633.00	
Iš viso:			1 063 630.33	1 101 396.89
Pelnas:				37 766.56